JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

OFISI YA MAKAMU WA RAIS

MKAKATI WA UTEKELEZAJI WA SERA YA TAIFA YA UCHUMI WA BULUU KWA KIPINDI CHA MWAKA 2024 - 2034

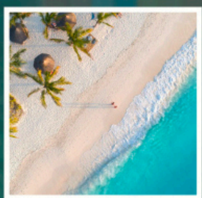

APRILI, 2024

JAMHURI YA MUUNGANO WA TANZANIA

OFISI YA MAKAMU WA RAIS

MKAKATI WA UTEKELEZAJI WA SERA YA TAIFA YA UCHUMI WA BULUU KWA KIPINDI CHA MWAKA 2024-2034

APRILI, 2024

YALIYOMO

SURA YA KWANZA 1

UTANGULIZI...1

1.1. Usuli...1

1.2. Masuala ya Utekelezaji 1

1.3. Majukumu ya wadau wa utekelezaji..1

1.4. Matokeo tarajiwa ya utekelezaji wa Mkakati...1

1.5. Hitimisho..2

SURA YA PILI..3

HALI ILIVYO 3

2.1. Utangulizi...3

2.1.1. Uratibu wa Shughuli za Uchumi wa Buluu 4

2.1.2. Matumizi ya Maeneo ya Maji 5

2.1.3. Usimamizi katika eneo la Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari na Bahari Kuu ...6

2.1.4. Uwekezaji 6

2.1.5. Utafiti katika Rasilimali za Sekta za Uchumi wa Buluu 7

SURA YA TATU...8

DIRA, DHIMA NA MALENGO MKAKATI...8

3.1. Dira..8

3.2. Dhima 8

3.3. Malengo ya Kimkakati..8

3.4. Lengo Kuu 8

3.4.1. Malengo Mkakati 8

SURA YA NNE..9

MKAKATI WA UTEKELEZAJI...9

4.1 Suala, Lengo, Mikakati na Shabaha...9

4.1.1 Uratibu wa masuala ya Uchumi wa Buluu..9

4.1.2 Matumizi ya maeneo ya maji 9

4.1.3 Uwekezaji..10

4.1.4 Utafiti wa Rasilimali za Uchumi wa Buluu 11

4.1.5 Masuala Mtambuka 11

4.1.6.1 Jinsia..11

4.1.6.2. Utawala Bora...12

4.2 Mahitaji ya Rasilimali 12

4.3 Muda wa Utekelezaji...13

SURA YA TANO..14

MAJUKUMU YA WADAU 14

5.1. Majukumu na Wajibu wa Wadau...14

5.1.1. Ofisi yenye dhamana ya Uratibu wa Uchumi wa Buluu 14
5.1.2. Kamati ya Kitaifa ya Mawaziri 14
5.1.3. Kamati ya Makatibu Wakuu 15
5.1.4. Ofisi yenye dhamana ya Tawala za Mikoa na Mamlaka za Serikali za Mitaa 15
5.1.5. Ofisi yenye dhamana ya Mazingira na Muungano 15
5.1.6. Ofisi yenye dhamana ya Menejimenti ya Utumishi wa Umma Utawala Bora 15
5.1.7. Ofisi yenye dhamana ya Mipango na Uwekezaji 16
5.1.8. Ofisi yenye dhamana ya Uratibu wa shughuli za Serikali 16
5.1.9. Wizara yenye dhamana ya Fedha 16
5.1.10. Wizara za Kisekta 16
5.1.10.1. Wizara yenye dhamana ya Uvuvi 16
5.1.10.2. Wizara yenye dhamana ya Maji 16
5.1.10.3. Wizara yenye dhamana ya Kilimo na Umwagiliaji 16
5.1.10.4. Wizara yenye dhamana ya Nishati 16
5.1.10.5. Wizara yenye dhamana ya Uchukuzi 17
5.1.10.6. Wizara yenye dhamana ya Madini 17
5.1.10.7. Wizara yenye dhamana ya Maliasili na Utalii 17
5.1.10.8. Wizara yenye dhamana ya Viwanda na Biashara 17
5.1.10.9. Wizara yenye dhamana ya Ardhi 17
5.1.10.10. Wizara yenye dhamana ya Katiba na Sheria 17
5.1.10.11. Wizara yenye dhamana ya Mambo ya Nje 18
5.1.10.12. Wizara yenye dhamana ya Ulinzi 18
5.1.10.13. Wizara yenye dhamana na Mambo ya Ndani ya Nchi 18
5.1.10.14. Wizara yenye dhamana ya Ujenzi 18
5.1.10.15. Wizara yenye dhamana ya Elimu, Sayansi na Teknolojia 18
5.1.10.16. Wizara yenye dhamana ya Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wanawake na Makundi Maalum 18
5.1.10.17. Wizara yenye dhamana ya Sanaa na Michezo 18
5.1.10.18. Wizara yenye dhamana ya Afya 18
5.1.10.19. Mamlaka ya Usimamizi wa Bahari Kuu 19
5.1.10.20. Sekta Binafsi 19
5.1.10.21. Wadau wa Maendeleo 19
5.1.10.22. Asasi za Kiraia 19
5.1.10.23. Vyombo vya Habari 19

SURA YA SITA 20

UFUATILIAJI NA TATHMINI 20

6.1 Malengo ya Ufuatiliaji na Tathmini 20

6.2 Maeneo Muhimu ya Ufuatiliaji 20

6.3 Ukusanyaji wa Takwimu na Taarifa 20

KIAMBATISHO NA.1 22

SURA YA KWANZA
UTANGULIZI

1.1. Usuli

Mkakati wa Utekelezaji wa Sera ya Taifa ya Uchumi wa Buluu umeandaliwa kwa lengo la kutafsiri matamko ya kisera kwa kuweka mikakati na shabaha mahususi ili kufikia malengo yaliyokusudiwa. Utekelezaji wa mkakati huu, unahitaji kupewa kipaumbele ili malengo na matamko ya Sera yaweze kutekelezwa na kufikiwa ndani ya muda uliopangwa.

Mkakati huu unaainisha mahitaji ya rasilimali, muda wa utekelezaji na wadau wanaohusika katika utekelezaji. Vilevile, Mkakati unatoa mwelekeo wa utekelezaji kwa kuweka mfumo wa ufuatiliaji na tathmini kwa lengo la kuhakikisha Sera inatekelezwa ipasavyo. Aidha, mfumo wa ufuatiliaji na tathmini unaelezea namna dira itakavyofikiwa kupitia utekelezaji wa mkakati, mfumo wa utoaji taarifa na namna wadau watakavyofikiwa. Pia, Mkakati huu utatekelezwa kupitia mipango na programu za sekta za Uchumi wa Buluu ili kufikia lengo la kukuza uchumi wa Taifa kwa maendeleo endelevu.

1.2. Masuala ya Utekelezaji

Masuala muhimu yaliyobainishwa katika Sera ya Taifa ya Uchumi wa Buluu yanayohitaji utekelezaji katika mkakati huu ni pamoja na: Matumizi ya maeneo ya maji; Uratibu wa masuala ya Uchumi wa Buluu; Uwekezaji; na Tafiti za rasilimali za Uchumi wa Buluu.

1.3. Majukumu ya wadau wa utekelezaji

Utekelezaji wa Mkakati huu unahitaji ushirikiano wa wadau katika ngazi ya kitaifa, kikanda na kimataifa. Wahusika wakuu ni pamoja na: Wizara za Kisekta zenye mnasaba na Uchumi wa Buluu; Idara na Wakala wa Serikali; Washirika wa Maendeleo; Taasisi za Elimu na Tafiti; Sekta Binafsi; na Asasi za Kiraia.

Jukumu la msingi la wadau ni kusimamia na kutekeleza Sera, Sheria na Miongozo mbalimbali inayozingatia matumizi endelevu ya rasilimali za Uchumi wa Buluu. Majukumu mengine ni pamoja na utafiti, elimu kwa umma, uhamasishaji wa upatikanaji wa rasilimali watu na fedha pamoja na kujenga uwezo.

1.4. Matokeo tarajiwa ya utekelezaji wa Mkakati

Matokeo tarajiwa kutokana na utekelezaji wa Mkakati huu ni pamoja na: Kuimarika kwa uchumi na ustawi wa jamii kwa ujumla; Kuongezeka kwa mapato ya Serikali kupitia kodi na tozo mbalimbali; kupungua kwa umaskini nchini; Kuongezeka kwa ajira za moja kwa moja kutokana na utekelezaji wa miradi mbalimbali ya Uchumi wa Buluu; na Kuongezeka kwa mchango wa shughuli za Uchumi wa Buluu katika Pato la Taifa.

1.5. Hitimisho

Utekelezaji wa Mkakati huu utawezesha kufikiwa kwa lengo kuu la Sera ya Taifa ya Uchumi wa Buluu la kunufaika na fursa zitokanazo na rasilimali za Uchumi wa Buluu ili kukuza uchumi wa Taifa kwa maendeleo endelevu.

SURA YA PILI
HALI ILIVYO

2.1. Utangulizi

Shughuli za Uchumi wa Buluu hapa nchini zinatekelezwa na Sekta za: Uvuvi, Nishati, Uchukuzi, Maliasili na Utalii, Maji, Umwagiliaji, Madini, Uhifadhi wa Mazingira, Uwekezaji, Viwanda na Biashara. Serikali imeweka nyenzo mbalimbali za Kisera na Kisheria ambapo pamoja na mambo mengine zimeweka utaratibu wa usimamizi na uratibu wa shughuli za Uchumi wa Buluu katika sekta husika.

Kwa upande wa Tanzania Bara, Sera za sekta zinazosimamia shughuli za Uchumi wa Buluu ni pamoja na: Sera ya Taifa ya Uvuvi (2015); Sera ya Taifa ya Nishati (2015); Sera ya Taifa ya Usafirishaji (2003); Sera ya Taifa ya Utalii (1999); Sera ya Taifa ya Maji (2002); Sera ya Taifa ya Umwagiliaji (2010); Sera ya Taifa ya Madini (2009); Sera ya Maendeleo Endelevu ya Viwanda (1996); Sera ya Taifa ya Kilimo (2013); Sera ya Taifa ya Biashara (2003); Sera ya Uwekezaji (1996); Sera ya Maendeleo ya Viwanda Vidogo na Biashara Ndogo (2003); Sera ya Taifa ya Uwezeshaji Wananchi Kiuchumi (2004); Sera ya Malikale (2008); Sera ya Taifa ya Misitu (1998); Sera ya Masoko ya Mazao na Bidhaa za Kilimo (2008); Sera ya Taifa ya Jinsia na Maendeleo ya Wanawake (2023); na Sera ya Taifa ya Mazingira (2021).

Aidha, Sheria zinazotekelezwa na sekta hizo zinajumuisha: Sheria ya Uvuvi, Sura 279; Sheria ya Usimamizi na Uendelezaji wa Uvuvi wa Bahari Kuu, Sura 388; Sheria ya Hifadhi za Bahari na Maeneo Tengefu, Sura 146; Sheria ya Taasisi ya Utafiti wa Uvuvi, Sura 280; Sheria ya Petroli, Sura 392; Sheria ya Umeme, Sura 131; Sheria ya Nishati Vijijini, Sura 321; Sheria ya Usimamizi wa Mapato ya Mafuta na Gesi, Sura 328; Sheria ya Usafirishaji Majini, Sura 165; Sheria ya Uwakala wa Meli Tanzania, Sura 415; Sheria ya Bandari, Sura 166; Sheria ya Chuo cha Bahari Dar es Salaam, Sura 253; Sheria ya Chuo cha Taifa cha Usafirishaji, Sura 187; Sheria ya Utalii, Sura 65; Sheria ya Usimamizi wa Rasilimali za Maji, Sura 331; Sheria ya Huduma za Maji na Usafi wa Mazingira, Sura 272; Sheria ya Taifa ya Umwagiliaji, Sura 435; Sheria ya Malikale, Sura 550; Sheria ya Uwekezaji, Sura 38; Sheria ya Madini, Sura 123; Sheria ya Mamlaka ya Hali ya Hewa Tanzania, Sura 157; Sheria ya Mamlaka ya Nchi Kuhusiana na Umiliki wa Maliasili, Sura 449; Sheria ya Mamlaka ya Nchi kuhusu Utajiri na Maliasili za Nchi (Mapitio na Majadiliano Kuhusu Masharti Hasi), Sura 450; na Sheria ya Usimamizi wa Mazingira, Sura 191.

Kwa mwaka 2023, mafanikio mbalimbali yaliyopatikana kupitia utekelezaji wa Sera na Sheria za sekta zenye mnasaba wa Uchumi wa Buluu ni pamoja na: kuzalisha tani 513,802.47 za mazao ya uvuvi yenye thamani ya Shilingi trilioni 3.5. Mazao hayo yanayojumuisha tani 479,976.62 kutoka uvuvi wa maji ya asili (uvuvi katika maji baridi ukichangia asilimia 85 na maji bahari asilimia 15) na tani 33,825.85 kutoka ukuzaji viumbe maji zinazojumuisha ufugaji wa samaki, kilimo cha Mwani, Nyasi bahari na ufugaji wa Matango bahari; kugunduliwa kwa gesi asilia takribani futi

za ujazo Trilioni 57.54. Kati ya hizo, futi za ujazo Trilioni 47.13 zinapatikana kwenye kina kirefu cha Bahari ya Hindi; kuongezeka kwa idadi ya meli za kitalii kufikia meli nane (8) zilizosafirisha jumla ya watalii 965 kutoka nchi mbalimbali kuja nchini;

Mafanikio mengine ni pamoja na kuimarika kwa hali ya upatikanaji wa huduma ya maji vijijini kutoka wastani wa asilimia 58 mwaka 2018 na kufikia wastani wa asilimia 77 mwaka 2023. Aidha, hali ya upatikanaji wa huduma ya maji mijini imeimarika kutoka wastani wa asilimia 78 mwaka 2018 na kufikia asilimia 88 mwaka 2023; kuongezeka kwa uzalishaji wa zao la mpunga kutoka tani 714,000 mwaka 1990 hadi kufikia tani 3,587,981.54 mwaka 2023. Vilevile, shehena ya mizigo iliyohudumiwa katika bandari nchini iliongezeka kutoka tani 13,727,770 za mizigo mwaka 2012/2013 hadi kufikia tani 24,899,000 za mizigo mwaka 2022/23 sawa na ongezeko la asilimia 81.

Fursa zilizopo katika rasilimali za Uchumi wa Buluu ni pamoja na: Uwekezaji katika miundombinu ya utafutaji, uchimbaji na uzalishaji wa nishati katika maeneo ya maji; uwepo wa wawekezaji wa ndani na nje ya nchi wenye nia ya kuwekeza kwenye rasilimali maji; uwepo wa masoko ndani na nje ya nchi kwa mazao yanayopatikana kwenye maji kama vile mafuta, gesi na samaki; kuongeza wigo wa utekelezaji wa shughuli za kiuchumi katika Ukanda Maalumu wa Bahari na Bahari Kuu; kuongeza uzalishaji wa mazao kupitia kilimo cha umwagiliaji; na uwekezaji katika tafiti na teknolojia mbalimbali kwa ajili ya kukuza na kuendeleza shughuli za Uchumi wa Buluu nchini.

Pamoja na uwepo wa miongozo ya kisera na kisheria inayosimamia na kuratibu utekelezaji wa shughuli za Uchumi wa Buluu, fursa za Uchumi wa Buluu zilizopo nchini hazijatumika ipasavyo kutokana na changamoto mtambuka ambazo haziwezi kutatuliwa na sekta moja. Changamoto hizo ni pamoja na: kukosekana kwa mfumo jumuishi wa kitaasisi wa uratibu wa shughuli za Uchumi wa Buluu; Kukosekana kwa mfumo jumuishi wa kitaasisi wa uratibu wa shughuli za Uchumi wa Buluu; kukosekana kwa Mpango wa Matumizi wa Maeneo ya Maji; uwekezaji usio wa kimkakati na fungamanishi katika matumizi ya rasilimali za Uchumi wa Buluu; upungufu wa wataalamu wa masuala ya bahari; na Uhaba wa utafiti na ujuzi katika matumizi ya rasilimali za Uchumi wa Buluu.

Hali halisi ya kila changamoto iliyoainishwa imefafanuliwa katika kipengele 2.1.1 hadi 2.1.5.

2.1.1. Uratibu wa Shughuli za Uchumi wa Buluu

Utekelezaji wa shughuli za Uchumi wa Buluu kupitia sekta moja moja haujawa na tija kutokana na kukosekana kwa uratibu jumuishi. Hali hii, inasababisha kuwepo kwa uwekezaji usiofungamanishi unasababisha uwekezaji wa sekta moja kutonufaisha sekta nyingine; matumizi yasiyoendelevu ya maeneo ya bahari, mito, maziwa, mabwawa, na maeneo oevu ambayo yanachangia upotevu wa rasilimali za maji na migongano baina ya watumiaji wa rasilimali hizo. Mathalani, migongano kati ya

Sekta ya Usafirishaji kwa njia ya maji na Sekta ya Nishati katika utekelezaji wa baadhi ya majukumu kama kuainisha na kutambua njia za meli baharini na kufanya shughuli za utafutaji na uendelezaji wa gesi asilia na mafuta; na uwepo wa shughuli moja kugharamiwa na Sekta mbalimbali bila uwepo wa utaratibu maalumu.

Vilevile, kuendelea kuongezeka kwa makosa ya jinai kwenye maeneo na matumizi ya rasilimali za maji ikiwemo uvuvi na biashara haramu ya mazao ya uvuvi (vilipuzi baharini na kemikali kwenye maziwa na mito); uharamia kupitia utekaji wa meli na uporaji wavuvi; magendo kupitia bandari bubu zinazokadiriwa kufika 885; uhalifu wa mitandao unaohusisha kuingilia mawasiliano ya meli; uchafuzi wa mazingira ya bahari na maziwa kutokana na taka za plastiki, umwagaji wa mafuta na taka kutoka melini, utiririshaji wa majitaka, utiririshaji wa kemikali kutoka viwandani na viuatilifu vya kilimo; usafirishaji haramu wa binadamu; usafirishaji wa dawa za kulevya; na uvunaji na usafirishaji haramu wa mazao ya misitu ya mikoko.

Ili Tanzania iweze kunufaika ipasavyo na fursa zitokanazo na shughuli za Uchumi wa Buluu kuna uhitaji wa kuwa na uratibu jumuishi wa shughuli za Uchumi wa Buluu ambao utaweka mfumo wa uratibu miongoni mwa wadau mbalimbali wanaosimamia na kutekeleza shughuli za Uchumi wa Buluu hapa nchini.

2.1.2. Matumizi ya Maeneo ya Maji

Uwepo wa rasilimali maji kunawezesha shughuli mbalimbali za Uchumi wa Buluu ikiwemo uvuvi, ukuzaji viumbe maji, utalii wa fukwe, nishati, uchukuzi, madini na kilimo cha umwagiliaji. Pamoja na wizara za kisekta kutekeleza sera na kusimamia sheria katika matumizi ya rasilimali maji, mahitaji ya matumizi yanazidi kuongeza kwa kasi kutokana na ongezeko la watu na kupanuka kwa shughuli za kiuchumi zinazohitaji rasilimali maji. Kutokana na ongezeko hilo, kumeibuka migongano kati ya watumiaji mbalimbali wa rasilimali hizo. Mfano, migongano kati ya wavuvi na wakulima wa mwani; wachimbaji wadogo wa chumvi na wahifadhi wa misitu ya mikoko; na wakulima, wafugaji na wahifadhi wa vyanzo vya maji kama vile mabonde ya Kilombero na Ihefu ambayo inaweza kuathiri miradi mikubwa ya kimkakati inayotekelezwa nchini.

Ukuaji wa Uchumi wa Buluu unatarajiwa kuongeza shughuli ambazo zitakuwa na ushindani na ukinzani katika matumizi ya rasilimali maji kama vile utafutaji na uchimbaji wa mafuta, gesi asilia na madini chini ya maji, uzalishaji wa nishati kwa kutumia mawimbi au upepo, usafirishaji wa meli na ukuzaji viumbe maji. Iwapo hakutakuwa na utaratibu maalumu wa kupanga matumizi ya rasilimali maji kwa shughuli hizo, inaweza kuleta migogoro na uharibifu wa mazingira na hivyo kuhatarisha uendelevu wa shughuli za Uchumi wa Buluu nchini.

Hivyo, upo umuhimu wa kuwa na Mpango wa Matumizi wa Maeneo ya Maji ili kuwezesha Nchi kunufaika ipasavyo na fursa za Uchumi wa Buluu. Msingi mkuu wa mpango huu ni kupanga matumizi ya maeneo ya maji kwa kuzingatia mahitaji ya shughuli za kiuchumi, kijamii na uhifadhi wa mifumo ikolojia na mazingira.

2.1.3. Usimamizi katika eneo la Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari na Bahari Kuu

Umoja wa Mataifa ulipitisha Mkataba wa Sheria ya Bahari mwaka 1982 ambao pamoja na mambo mengine ulielekeza nchi wanachama kutenga eneo la Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari lenye upana wa maili za bahari zisizozidi 200. Lengo kuu la Mkataba huo ni kusimamia na kuziwezesha nchi wanachama kunufaika ipasavyo na rasilimali za bahari kama vile: Utafutaji na uchimbaji wa nishati ya mafuta na gesi asilia; Ufuaji wa nishati ya umeme kwa njia ya mawimbi, mikondo ya maji na upepo; Utafutaji na uchimbaji wa madini na Uvuvi. Tanzania iliridhia Mkataba huo mwaka 1985 na mwaka 1989 ikatunga Sheria ya Bahari ya Kitaifa na Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari, Sura 238 inayoainisha eneo la maji ya ndani na maji ya kitaifa kwa upana wa maili za bahari 12 na eneo la Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari wenye upana wa maili za bahari 200. Kwa ujumla eneo la Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari ya Tanzania lina ukubwa wa kilomita za mraba 223,000.

Ili kunufaika na fursa zilizopo katika eneo la Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari na Bahari Kuu, Tanzania ilitunga Sheria ya Usimamizi na Uendelezaji wa Uvuvi wa Bahari Kuu, Sura 388 iliyoanzisha Mamlaka ya Kusimamia Uvuvi wa Bahari Kuu ambayo ni Taasisi ya Muungano. Hata hivyo, rasilimali nyingine zilizopo katika eneo la Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari na Bahari Kuu kama vile mafuta na gesi asilia, na madini hazijatambuliwa na sheria hiyo. Hali hiyo inasababisha nchi kutokunufaika ipasavyo na rasilimali hizo.

Kwa muktadha huo, ipo haja ya kupitia upya Sheria ya Usimamizi na Uendelezaji wa Uvuvi wa Bahari Kuu, Sura 388 kwa lengo la kuiongezea majukumu ya Taasisi hiyo ili kuiwezesha kuratibu shughuli za Uchumi wa Buluu zaidi ya uvuvi katika Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari na Bahari Kuu.

2.1.4. Uwekezaji

Uwekezaji unaofanyika nchini katika sekta za Uchumi wa Buluu umekuwa ukilenga sekta moja moja usiojumuishi na hivyo kuwa na tija ndogo. Aidha, miundombinu na teknolojia duni zinazotumika kwenye uwekezaji wa viwanda vilivyopo nchini inasababisha bidhaa zinazozalishwa kutokukidhi viwango na mahitaji ya soko la ndani na nje ya nchi hivyo kupelekea kukosa ushindani. Hali hii imechangia uwekezaji kutokufanyika ipasavyo kwenye baadhi ya shughuli za Uchumi wa Buluu ikiwemo uvuvi, uchimbaji wa madini, mafuta, na uzalishaji wa umeme. Ili kuongeza tija ya uwekezaji unaofanyika, ni muhimu kubaini maeneo yanayohitaji uwekezaji wa kimkakati ambao unafungamanisha zaidi ya sekta moja ya Uchumi wa Buluu. Uwekezaji huo huleta matokeo makubwa ikiwemo kupata thamani ya fedha inayowekezwa. Mathalani, uwekezaji katika bandari ya uvuvi unaweza kufungamanishwa na viwanda vya uchakataji, miundombinu ya kuhifadhia samaki, soko la samaki, utalii wa meli na migahawa ya mazao ya uvuvi na hivyo kuwa na manufaa makubwa zaidi kwa Uchumi wa Buluu.

Pamoja na uwekezaji wa Serikali katika miundombinu na huduma mbalimbali, bado kuna umuhimu wa kujenga uelewa wa fursa zilizopo na kuweka vivutio stahiki ili kuhamasisha uwekezaji wa sekta binafsi. Aidha, ili kuongeza wigo wa uwekezaji, Serikali kwa kushirikiana na wadau wengine itatumia fursa zilizopo kupata mitaji kama vile Hati Fungani za Buluu na kutumia rasilimali za Uchumi wa Buluu kupitia Biashara ya Kaboni.

Aidha, ili kunufaika na rasilimali za Uchumi wa Buluu uwekezaji unapaswa kufanyika katika viwanda vya uchakataji na uongezaji thamani bidhaa zitokanazo na rasilimali hizo kwa kuzingatia viwango vya ubora na ithibati kimataifa ili bidhaa zinazozalishwa ziwe shindani kimataifa na kuongeza upatikanaji wa fedha za kigeni. Hatua hii pia itazalisha ajira na kuongeza kipato kwa wadau mbalimbali katika mnyororo wa thamani wa rasilimali za Uchumi wa Buluu.

2.1.5. Utafiti katika Rasilimali za Sekta za Uchumi wa Buluu

Utafiti katika rasilimali za sekta za Uchumi wa Buluu ni suala muhimu linalowezesha nchi kunufaika na fursa zilizopo. Katika sekta hizo, kumekuwa na tafiti mbalimbali kuhusu wingi na mtawanyiko wa rasilimali za Uchumi wa Buluu. Hata hivyo, tafiti hizo zinakosa taarifa toshelevu zinazowezesha fursa za Uchumi wa Buluu kutumika ipasavyo katika maendeleo ya taifa na ustawi wa jamii kwa ujumla. Upungufu huo unatokana na changamoto mbalimbali zikiwemo uhaba wa wataalamu; uhaulishaji na uelewa mdogo wa teknolojia mpya na zinazoibukia kuhusu rasilimali za Uchumi wa Buluu.

Aidha, upo uhaba wa miundombinu na teknolojia za kisasa katika kufanya tafiti na ukusanyaji wa taarifa na takwimu, mfano ukosefu wa maabara zenye ithibati na teknoloija za kutafiti rasilimali zilipo katika sakafu ya bahari, mifumo ikolojia ya majini, na nishati jadidifu kutokana na upepo wa baharini. Changamoto nyingine ni pamoja na utengamano mdogo katika kufanya utafiti baina ya sekta moja na nyingine; usambazaji mdogo wa matokeo ya utafiti na teknolojia ili ziweze kutumika katika jamii; ushiriki mdogo wa Sekta Binafsi katika shughuli za utafiti; na mahitaji makubwa ya rasilimali fedha kwa ajili ya kugharamia utafiti. Hali hii inasababisha kutokuwa na takwimu sahihi na kutotambua faida ya matumizi ya rasilimali za Uchumi wa Buluu

Kwa muktadha huo, kuna haja ya kuimarisha utafiti katika matumizi ya rasilimali za Uchumi wa Buluu.

SURA YA TATU
DIRA, DHIMA NA MALENGO MKAKATI

3.1. Dira

Tanzania yenye Uchumi wa Buluu imara, endelevu na jumuishi.

3.2. Dhima

Kuwezesha usimamizi madhubuti na matumizi endelevu ya rasilimali za Uchumi wa Buluu.

3.3. Malengo ya Kimkakati

3.4. Lengo Kuu

Kutumia rasilimali za Uchumi wa Buluu ili kukuza uchumi wa Taifa kwa maendeleo endelevu.

3.4.1. Malengo Mkakati

Malengo mkakati ni kama ifuatavyo:

i) Kuimarisha uratibu wa shughuli za Uchumi wa Buluu;
ii) Kuhamasisha matumizi ya maeneo ya maji;
iii) Kuhamasisha uwekezaji wa kimkakati na fungamanishi katika matumizi ya rasilimali za Uchumi wa Buluu;
iv) Kuimarisha utafiti katika matumizi ya rasilimali za Uchumi wa Buluu; na
v) Kuhamasisha uzingatiaji wa masuala mtambuka katika utekelezaji wa shughuli za Uchumi wa Buluu.

SURA YA NNE
MKAKATI WA UTEKELEZAJI

Utekelezaji wa Mkakati huu utashirikisha wadau mbalimbali ikiwa ni pamoja na Wizara za Kisekta, Taasisi za Serikali, Sekta Binafsi na Washirika wa Maendeleo. Aidha, lengo, mikakati na shabaha mahususi ya utekelezaji ni kama ifuatavyo:

4.1 Suala, Lengo, Mikakati na Shabaha

4.1.1 Uratibu wa masuala ya Uchumi wa Buluu

Lengo

Kuimarisha uratibu wa shughuli za Uchumi wa Buluu.

Mikakati

i) Kuimarisha mfumo wa kitaasisi wa uratibu wa shughuli za Uchumi wa Buluu;
ii) Kuboresha mfumo wa kisheria na kitaasisi katika kuratibu na kusimamia rasilimali zote za Uchumi wa Buluu zilizopo katika eneo la Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari na Bahari Kuu;
iii) Kuweka utaratibu wa kushirikisha jamii katika kuimarisha usalama wa maeneo na rasilimali za maji; na
iv) Kuimarisha usimamizi wa rasilimali za Uchumi wa Buluu katika maeneo ya maji baridi.

Shabaha

i) Ofisi ya Uratibu wa Shughuli za Uchumi wa Buluu kuanzishwa ifikapo 2024;
ii) Kamati ya Kitaifa ya Mawaziri ya kuratibu shughuli za Uchumi wa Buluu kuanzishwa ifikapo 2024;
iii) Kikosi Kazi cha Kukabiliana na Uhalifu wa Kimazingira (*National Multi Agency Task Team* - *NMATT*) kuimarishwa ifikapo 2025;
iv) Sheria ya Usimamizi na Uendelezaji wa Uvuvi wa Bahari Kuu, Sura ya 388 kurekebishwa ifikapo 2026;
v) Mpango wa kushirikisha jamii katika kuimarisha usalama wa maeneo ya maji kuandaliwa na kuanza kutekelezwa ifikapo 2025; na
vi) Taasisi ya kuratibu na kusimamia rasilimali zote za Uchumi wa Buluu zilizopo katika eneo la Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari na Bahari Kuu kuanzishwa ifikapo 2026.

4.1.2 Matumizi ya maeneo ya maji

Lengo

Kuhamasisha matumizi endelevu ya rasilimali za maji.

Mikakati

i) Kuweka utaratibu wa matumizi ya maeneo ya maji; na

ii) Kuweka utaratibu wa kujenga uelewa kwa wadau na jamii kuhusu matumizi ya maeneo ya maji.

Shabaha

i) Mpango wa Matumizi ya Maeneo ya rasilimali za maji kuandaliwa ifikapo 2029;
ii) Utekelezaji wa Mpango wa Matumizi ya Maeneo ya rasilimali za maji kusimamiwa kuanzia 2030; na
iii) Mpango wa kujenga uelewa wa wadau na jamii kuhusu matumizi ya maeneo yenye rasilimali za maji kuandaliwa na kuanza kutekelezwa ifikapo 2030.

4.1.3 Uwekezaji

Lengo

Kuhamasisha uwekezaji wa kimkakati na fungamanishi katika matumizi ya rasilimali za Uchumi wa Buluu.

Mikakati

i) Kuhamasisha uwekezaji wa kimkakati, jumuishi na unaofungamanisha sekta zaidi moja za Uchumi wa Buluu;
ii) Kuhamasisha upatikanaji wa mitaji kwa uwekezaji wa muda wa kati na muda mrefu katika Uchumi wa Buluu;
iii) Kuhimiza ubia wa uwekezaji kati ya sekta ya umma na sekta binafsi katika rasilimali za Uchumi wa Buluu;
iv) Kuhamasisha uwekezaji katika kuongeza thamani ya bidhaa zitokanazo na shughuli za Uchumi wa Buluu; na
v) Kuendelea kuweka mazingira wezeshi ya biashara na vivutio vya kuhamasisha sekta binafsi kuwekeza katika shughuli za Uchumi wa Buluu.

Shabaha

i) Mpango wa kuhamasisha uwekezaji wa kimkakati, jumuishi na unaofungamanisha sekta zaidi ya moja za Uchumi wa Buluu kuandaliwa ifikapo 2025;
ii) Programu ya kuhamasisha matumizi ya hati fungani za buluu na biashara ya kaboni katika shughuli za rasilimali za Uchumi wa Buluu kuandaliwa na kutekelezwa ifikapo 2034;
iii) Mpango wa ugharamiaji wa uwekezaji katika shughuli za Uchumi wa Buluu kuandaliwa na kutekelezwa ifikapo 2034;
iv) Ubia wa uwekezaji kati ya sekta ya umma na sekta binafsi katika rasilimali za Uchumi wa Buluu kuhamasishwa ifikapo 2025;
v) Mpango wa Maboresho ya Mazingira ya Biashara na Uwekezaji (MKUMBI) wa Mwaka 2018 kuendelea kutekelezwa ifikapo 2034; na

vi) Mpango wa kuhamasisha uwekezaji katika kuongeza thamani ya bidhaa zitokanazo na Uchumi wa Buluu kuandaliwa ifikapo 2026.

4.1.4 Utafiti wa Rasilimali za Uchumi wa Buluu

Lengo

Kuimarisha utafiti katika matumizi ya rasilimali za Uchumi wa Buluu.

Mikakati

i) Kuweka utaratibu wa kufanya utafiti jumuishi katika sekta zenye mnasaba na Uchumi wa Buluu;
ii) Kuwezesha taasisi za utafiti wa rasilimali za Uchumi wa Buluu kuwa na miundombinu na teknolojia za kisasa za utafiti;
iii) Kuwajengea uwezo watafiti katika maeneo muhimu ya rasilimali za Uchumi wa Buluu;
iv) Kuhamasisha uhaulishaji wa matokeo ya utafiti, teknolojia na ujuzi kwa wadau wote wa Uchumi wa Buluu;
v) Kuhamasisha sekta binafsi kushiriki katika utafiti wa rasilimali za Uchumi wa Buluu; na
vi) Kuweka utaratibu wa upatikanaji wa fedha kwa ajili ya utafiti katika rasilimali za Uchumi wa Buluu.

Shabaha

i) Mwongozo wa kufanya utafiti jumuishi miongoni mwa sekta kuandaliwa ifikapo 2025;
ii) Programu za kuboresha miundombinu na upatikanaji wa teknolojia za kisasa za utafiti kuandaliwa na kutekelezwa ifikapo 2034;
iii) Mpango wa kuwajengea uwezo watafiti katika maeneo muhimu ya rasilimali za Uchumi wa Buluu kuandaliwa na kuanza kutekelezwa ifikapo 2026;
iv) Mwongozo wa usambazaji wa matokeo ya utafiti wa Uchumi wa Buluu kuandaliwa ifikapo 2025;
v) Mfumo Jumuishi wa kielektroniki wa taarifa za tafiti kuandaliwa na kutekelezwa ifikapo 2025; na
vi) Mpango wa kuwezesha upatikanaji wa fedha kwa ajili ya utafiti kuandaliwa ifikapo 2026.

4.1.5 Masuala Mtambuka

4.1.6.1 Jinsia

Lengo

Kuhamasisha usawa katika ushiriki wa wanaume na wanawake kwenye shughuli zenye mnasaba na Uchumi wa Buluu.

Mkakati

i) Kujumuisha masuala ya jinsia katika sera, mikakati, mipango na bajeti ya uendelezaji wa rasilimali za Uchumi wa Buluu kwa sekta zenye mnasaba na Uchumi wa Buluu;
ii) Kukuza uelewa wa jamii katika masuala ya usawa wa jinsia katika kutumia fursa za Uchumi wa Buluu; na
iii) Kuwezesha wanawake kunufaika na fursa za Uchumi wa Buluu.

Shabaha

i) Sera, mikakati, mipango na bajeti ya kisekta ya usimamizi na uendelezaji wa rasilimali za Uchumi wa Buluu kujumuisha masuala ya jinsia ifikapo 2034;
ii) Programu za kukuza uelewa kwa jamii kuhusu usawa wa jinsia katika usimamizi na uendelezaji wa rasilimali za Uchumi wa Buluu kuandaliwa ifikapo 2026;
iii) Programu za kuwezesha wanawake kiuchumi katika uendelezaji wa rasilimali za Uchumi wa Buluu kuandaliwa ifikapo 2026;
iv) Teknolojia rafiki za matumizi na uendelezaji wa rasilimali za Uchumi wa Buluu kuanzishwa na kutumiwa ifikapo 2034; na
v) Ushirikishwaji wa wanawake katika kupanga na kutoa maamuzi kuhusu rasilimali za Uchumi wa Buluu kuimarishwa ifikapo 2034.

4.1.6.2. Utawala Bora

Lengo

Kuwa na usimamizi na uendelezaji wa rasilimali za Uchumi wa Buluu unaozingatia misingi ya utawala bora.

Mkakati

i) Kuhakikisha uzingatiaji wa misingi ya utawala bora katika usimamizi wa rasilimali za Uchumi wa Buluu; na
ii) Kukuza uelewa wa jamii kuhusu utawala bora katika usimamizi wa rasilimali za Uchumi wa Buluu.

Shabaha

i) Misingi ya utawala bora katika usimamizi na uendelezaji wa rasilimali za Uchumi wa Buluu kuzingatiwa ifikapo 2034; na
ii) Programu za elimu kwa jamii kuhusu utawala bora katika usimamizi na uendelezaji wa rasilimali za Uchumi wa Buluu kuandaliwa ifikapo 2025;

4.2 Mahitaji ya Rasilimali

Gharama za utekelezaji wa Mkakati huu katika kipindi cha miaka kumi (10) zinakadiriwa kuwa jumla ya shilingi **bilioni 180.8.** Kati ya fedha hizo, shilingi **bilioni 89.3** zitatoka sekta ya umma na shilingi **bilioni 48.9** zitatoka kwa Washirika wa Maendeleo na **bilioni 42.6** zitatoka kwa Sekta Binafsi. Mchanganuo wa mahitaji haya umeoneshwa katika Kiambatisho Na.1 Bangokitita la Mikakati ya utekelezaji (Jedwali Na.1)

Utekelezaji wa Mkakati huu utagharamiwa na Serikali kupitia mipango na bajeti za sekta za Uchumi wa Buluu za kila mwaka. Vyanzo vya ugharamiaji huo ni pamoja na mapato ya ndani, misaada na mikopo kutoka ndani na nje ya nchi kutoka kwa Washirika wa Maendeleo ambayo itakuwa inajumuishwa katika bajeti ya Serikali. Vilevile, baadhi ya shughuli zitatekelezwa kwa kutumia njia mbadala za ugharamiaji ikiwemo utaratibu wa ubia kati ya Serikali na Sekta Binafsi. Aidha, Serikali itaelekeza rasilimali fedha kwenye miradi mikubwa na ya kimkakati yenye matokeo ya muda mrefu hususani ile isiyovutia sekta binafsi kuwekeza na kuboresha mazingira ya biashara na uwekezaji. Vyanzo vingine vya ugharamiaji vinatarajiwa kutoka Sekta binafsi kupitia uwekezaji wa moja kwa moja kutoka nje, uwekezaji kwa faida, mitaji ya kampuni na faida zitokanazo na uwekezaji kwenye biashara.

4.3 Muda wa Utekelezaji

Mkakati huu utatekelezwa kwa kipindi cha miaka 10 kuanzia 2024 hadi 2034 na utakuwa unafanyiwa mapitio kila baada ya miaka mitano ya utekelezaji.

SURA YA TANO
MAJUKUMU YA WADAU

Majukumu yatakayotekelezwa na wadau kuanzia ngazi ya uratibu, usimamizi na utekelezaji ni kama ifuatavyo:

5.1. Majukumu na Wajibu wa Wadau

Majukumu yatakayotekelezwa na wadau kuanzia ngazi ya uratibu, usimamizi na utekelezaji ni kama ifuatavyo:

5.1.1. Ofisi yenye dhamana ya Uratibu wa Uchumi wa Buluu

Ofisi hii itakuwa na majukumu yafuatayo:

i) Kusimamia na kuratibu utekelezaji wa sera, mkakati, mipango na programu za Uchumi wa Buluu;
ii) Kuratibu uaandaji na utekelezaji wa Mpango wa Matumizi ya Maeneo ya Maji;
iii) Kutoa taarifa ya utekelezaji wa sera, mkakati, mipango na programu za Uchumi wa Buluu kwa Kamati ya Makatibu Wakuu; na
iv) Kuwa Sekretarieti ya Kamati ya Kitaifa ya Mawaziri, Kamati ya Uongozi ya Makatibu Wakuu na Kamati ya Wataalamu inayoratibu shughuli za Uchumi wa Buluu.

5.1.2. Kamati ya Kitaifa ya Mawaziri

Wajumbe wa Kamati ya Kitaifa ya Mawaziri watajumuisha Mawaziri kutoka Wizara zenye dhamana na: Uvuvi; Umwagiliaji; Nishati; Uchukuzi; Madini; Maji; Maliasili na Utalii; Viwanda na Biashara; Mazingira; Ardhi; pamoja na Mwanasheria Mkuu wa Serikali. Mwenyekiti wa Kamati hii atakuwa ni Waziri mwenye dhamana ya uratibu wa masuala ya Uchumi wa Buluu.

Aidha, Wajumbe waalikwa watakuwa ni Mawaziri kutoka katika Wizara zenye dhamana na Tawala za Mikoa na Mamlaka za Serikali za Mitaa; Mipango na Uwekezaji; Muungano; Uratibu wa shughuli za Serikali; Fedha; Ulinzi; Mambo ya Ndani ya Nchi; Mambo ya Nje na Ushirikiano wa Afrika Mashariki; na pamoja na wajumbe wengine kulingana na mahitaji. Majukumu ya Kamati ya Mawaziri yatakuwa ni: -

i) Kuidhinisha mikakati, mipango na programu za Uchumi wa Buluu;
ii) Kutoa maelekezo na miongozo ya utekelezaji wa sera, mkakati, mipango na programu za Uchumi wa Buluu; na
iii) Kupokea taarifa ya utekelezaji wa sera, mkakati, mipango na programu za Uchumi wa Buluu.

5.1.3. Kamati ya Makatibu Wakuu

Wajumbe wa Kamati ya Makatibu Wakuu watajumuisha Makatibu Wakuu kutoka Wizara zenye dhamana na: Uvuvi; Umwagiliaji; Nishati; Uchukuzi; Madini; Maji; Maliasili na Utalii; Viwanda na Biashara; Mazingira; Ardhi; pamoja na Naibu Mwanasheria Mkuu wa Serikali. Mwenyekiti wa Kamati hii atakuwa ni Katibu Mkuu mwenye dhamana ya uratibu wa masuala ya Uchumi wa Buluu.

Aidha, Wajumbe waalikwa watakuwa ni Makatibu Wakuu kutoka katika Wizara zenye dhamana na Tawala za Mikoa na Mamlaka za Serikali za Mitaa; Mipango na Uwekezaji; Muungano; Uratibu wa shughuli za Serikali; Fedha; Ulinzi; Mambo ya Ndani ya Nchi; Mambo ya Nje na Ushirikiano wa Afrika Mashariki; na pamoja na wajumbe wengine kulingana na mahitaji. Majukumu ya Kamati ya Makatibu Wakuu yatakuwa ni:

i) Kupitia, kuchambua na kuishauri Kamati ya Mawaziri kuhusu sera, mikakati, mipango na programu za utekelezaji wa shughuli za Uchumi wa Buluu;
ii) Kuandaa taarifa ya utekelezaji kuhusu sera, mikakati, mipango na programu za utekelezaji wa shughuli za Uchumi wa Buluu na kuwasilisha kwenye Kamati ya Mawaziri; na
iii) Kusimamia utekelezaji wa maelekezo ya Kamati ya Mawaziri.

5.1.4. Ofisi yenye dhamana ya Tawala za Mikoa na Mamlaka za Serikali za Mitaa

Kuratibu na kufuatilia utekelezaji wa Sera ya Taifa ya Uchumi wa Buluu ya mwaka 2024 kwenye Tawala za Mikoa na Mamlaka za Serikali za Mitaa.

5.1.5. Ofisi yenye dhamana ya Mazingira na Muungano

i) Kuandaa na kusimamia miongozo ya uhifadhi wa mazingira katika utekelezaji wa shughuli za Uchumi wa Buluu; na
ii) Kuratibu masuala ya muungano katika utekelezaji wa shughuli za Uchumi wa Buluu.

5.1.6. Ofisi yenye dhamana ya Menejimenti ya Utumishi wa Umma Utawala Bora

i) Kuratibu, kusimamia na kutoa miongozo ya masuala ya utawala bora katika utekelezaji wa shughuli za Uchumi wa Buluu;
ii) Kuratibu uwanzishwaji wa Ofisi ya Uratibu wa shughuli za Uchumi wa Buluu; na
iii) Kuratibu uanzishwaji wa Taasisi ya Kuratibu na Kusimamia rasilimali zote za Uchumi wa Buluu zilizopo katika eneo la Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari na Bahari Kuu.

5.1.7. Ofisi yenye dhamana ya Mipango na Uwekezaji

i) Kuhakikisha kuwa shughuli za Uchumi wa Buluu zimepewa kipaumbele katika mipango na mikakati ya maendeleo ya Taifa;
ii) Kuweka mfumo wa tathmini ya mchango wa Uchumi wa Buluu katika Pato la Taifa; na
iii) Kuweka mazingira wezeshi ya uwekezaji katika shughuli za Uchumi wa Buluu.

5.1.8. Ofisi yenye dhamana ya Uratibu wa shughuli za Serikali

Kutoa mwongozo na kusimamia utekelezaji wa Sera ya Taifa ya Uchumi wa Buluu.

5.1.9. Wizara yenye dhamana ya Fedha

i) Kuhakikisha kuwa Wizara za Kisekta zinatenga fedha katika mipango na bajeti kwa ajili ya utekelezaji wa shughuli za Uchumi wa Buluu;
ii) Kuratibu upatikanaji wa rasilimali fedha kutoka katika vyanzo bunifu na vyenye gharama nafuu ikijumuisha ubia kati ya sekta ya umma na binafsi; na
iii) Kuwezesha upatikanaji wa mitaji kwa ajili ya utekelezaji wa shughuli za Uchumi wa Buluu.

5.1.10. Wizara za Kisekta

5.1.10.1. Wizara yenye dhamana ya Uvuvi

i) Kusimamia uhifadhi na matumizi endelevu ya rasilimali za uvuvi;
ii) Kuhamasisha na kuendeleza uvuvi na ukuzaji viumbe maji;
iii) Kuweka miundombinu wezeshi ya uvuvi; na
iv) Kuhamasisha uwekezaji katika Sekta ya Uvuvi kwa kushirikiana na wadau mbalimbali.

5.1.10.2. Wizara yenye dhamana ya Maji

i) Kuhifadhi, kusimamia na kuendeleza vyanzo vya maji; na
ii) Kusimamia matumizi endelevu na kufanya ufuatiliaji na tathmini ya rasilimali za maji.

5.1.10.3. Wizara yenye dhamana ya Kilimo na Umwagiliaji

i) Kuhakikisha uwepo wa miundombinu wezeshi ya umwagiliaji;
ii) Kuendeleza tafiti za teknolojia fanisi katika kilimo cha umwagiliaji; na
iii) Kuhamasisha kilimo endelevu kinachohimili mabadiliko ya tabianchi.

5.1.10.4. Wizara yenye dhamana ya Nishati

i) Kuhamasisha uwekezaji wa miradi ya kuzalisha umeme kwa kutumia maji;

ii) Kuhamasisha na kufanya utafutaji, uendelezaji, uzalishaji na usimamizi wa mafuta na gesi asilia katika maeneo ya maji bahari na maji baridi; na
iii) Kuhamasisha uzalishaji wa nishati mbadala kwa kutumia rasilimali za Uchumi wa Buluu.

5.1.10.5. Wizara yenye dhamana ya Uchukuzi

i) Kudhibiti uchafuzi wa mazingira kutokana na shughuli za usafirishaji kwenye maji;
ii) Kuhamasisha uwekezaji wa huduma za uchukuzi kwenye bahari na maziwa; na
iii) Kutoa taarifa za hali ya hewa ili kuimarisha usalama wa vyombo vya usafiri kwa njia ya maji na watu;

5.1.10.6. Wizara yenye dhamana ya Madini

i) Kuhamasisha na kuratibu tafiti za kijiolojia, utafutaji wa madini na matumizi ya teknolojia rafiki za uchimbaji wa madini kwenye maeneo ya maji;
ii) Kujenga uwezo wa kitaasisi na utaalamu katika utafutaji na uchimbaji wa madini katika maeneo ya maji; na
iii) Kuhamasisha uwekezaji katika utafutaji na uchimbaji endelevu wa madini katika maeneo ya maji.

5.1.10.7. Wizara yenye dhamana ya Maliasili na Utalii

i) Kusimamia uhifadhi wa misitu ya pwani na fukwe za maji;
ii) Kuendeleza utalii katika maeneo ya maji na fukwe; na
iii) Kuhamasisha uwekezaji na ujenzi wa miundombinu wezeshi ya utalii katika maeneo ya maji na fukwe.

5.1.10.8. Wizara yenye dhamana ya Viwanda na Biashara

i) Kuhamasisha na kuweka mazingira wezeshi ya biashara katika shughuli za Uchumi wa Buluu;
ii) Kuhamasisha uongezaji thamani wa bidhaa zitokanazo na shughuli za Uchumi wa Buluu;
iii) Kuratibu upatikanaji wa masoko ya bidhaa zitokanazo na shughuli za Uchumi wa Buluu; na
iv) Kuhamasisha uzalishaji wa bidhaa shindani kutokana na rasilimali za Uchumi wa Buluu.

5.1.10.9. Wizara yenye dhamana ya Ardhi

Kupima ya Maeneo ya Maji.

5.1.10.10. Wizara yenye dhamana ya Katiba na Sheria

Kutoa ushauri wa kisheria katika utekelezaji wa shughuli za Uchumi wa Buluu.

5.1.10.11. Wizara yenye dhamana ya Mambo ya Nje

i) Kukuza ushirikiano na mataifa mengine na mashirikika ya kimataifa kwa ajili ya maendeleo endelevu ya Uchumi wa Buluu; na
ii) Kutangaza fursa za uwekezaji katika Uchumi wa Buluu kimataifa.

5.1.10.12. Wizara yenye dhamana ya Ulinzi

Kuhakikisha ulinzi wa mipaka kwenye maeneo ya rasilimali za Uchumi wa Buluu.

5.1.10.13. Wizara yenye dhamana na Mambo ya Ndani ya Nchi

Kuratibu masuala ya usalama na jinai kwenye maeneo ya rasilimali za Uchumi wa Buluu.

5.1.10.14. Wizara yenye dhamana ya Ujenzi

Kuratibu na kusimamia ujenzi wa miundombinu wezeshi katika sekta za Uchumi wa Buluu.

5.1.10.15. Wizara yenye dhamana ya Elimu, Sayansi na Teknolojia

i) Kuijumuisha masuala ya Uchumi wa Buluu katika sera, mikakati, mipango, programu na mitaala ya elimu ya ngazi zote; na

ii) Kuratibu masuala ya utafiti na teknolojia kuhusu matumizi na uendelezaji wa rasilimali za maji.

5.1.10.16. Wizara yenye dhamana ya Maendeleo ya Jamii, Jinsia, Wanawake na Makundi Maalum

i) Kuhamasisha usawa wa kijinsia na kulinda ustawi na ushiriki wa wanawake na makundi maalumu katika usimamizi na uendelezaji wa rasilimali za Uchumi wa Buluu; na
ii) Kuandaa, kusimamia na kuratibu utekelezaji wa kanuni, miongozo na programu zinazohamasisha kufikiwa kwa usawa wa kijinsia na uwezeshaji wanawake na makundi maalumu katika usimamizi na uendelezaji wa rasilimali za Uchumi wa Buluu;

5.1.10.17. Wizara yenye dhamana ya Sanaa na Michezo

Kuhamasisha, kusimamia na kuimarisha uendelezaji wa shughuli za michezo kwenye maji.

5.1.10.18. Wizara yenye dhamana ya Afya

i) Kuandaa, kusimamia na kuratibu utekelezaji wa kanuni, miongozo na programu zinazohamasisha jamii kujikinga na magonjwa yanayoambukiza ili yasiathiri shughuli za Uchumi wa Buluu; na

ii) Kutoa elimu kwa umma kuhusu namna ya kujikinga na magonjwa yanayoambukiza ili yasiathiri shughuli za uchumi wa buluu.

5.1.10.19.Mamlaka ya Usimamizi wa Bahari Kuu

i) Kuratibu, kusimamia na kuendeleza shughuli za Uchumi wa Buluu katika eneo la Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari na Bahari Kuu;

ii) Kushirikiana na taasisi nyingine katika kuhamasisha uwekezaji katika eneo la Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari na Bahari Kuu; na

iii) Kuimarisha ushiriki wa Tanzania katika taasisi na jumuiya za kikanda na kimataifa zinazojihusisha na Uchumi wa Buluu.

5.1.10.20. Sekta Binafsi

i) Kutambua fursa na kuwekeza katika shughuli za uzalishaji za Uchumi wa Buluu;
ii) Kuingia ubia na Serikali katika uwekezaji wa miradi ya pamoja ya Uchumi wa Buluu; na
iii) Kushiriki na kutoa maoni katika Kamati mbalimbali za sekta za Uchumi wa Buluu.

5.1.10.21. Wadau wa Maendeleo

Kusaidia juhudi za Serikali kupitia uwezeshaji wa misaada ya kiufundi, kiteknolojia na rasilimali fedha katika kutekeleza masuala ya Uchumi wa Buluu.

5.1.10.22. Asasi za Kiraia

Kushiriki katika shughuli za Uchumi wa Buluu na kukuza uelewa kwa jamii kuhusu fursa zilizopo katika Uchumi wa Buluu.

5.1.10.23.Vyombo vya Habari

i) Kutoa kwa wakati taarifa sahihi za fursa zitokanazo na rasilimali za Uchumi wa Buluu kwa umma; na
ii) Kushirikiana na Wizara za Kisekta kutekeleza programu za elimu kwa umma kuhusu masuala ya Uchumi wa Buluu.

SURA YA SITA
UFUATILIAJI NA TATHMINI

Ufuatiliaji na tathmini ya utekelezaji wa Sera ya Taifa ya Uchumi wa Buluu utafanywa na Kamati ya Uongozi ya usimamizi wa shughuli za Uchumi wa Buluu. Kamati hii itapokea na kujadili taarifa za ufuatiliaji na tathmini za utekelezaji wa shughuli za Uchumi wa Buluu kutoka kwenye sekta zenye mnasaba na Uchumi wa Buluu. Kazi ya ufuatiliaji itafanywa na Sekta zenye mnasaba wa Uchumi wa Buluu katika kipindi cha kila robo mwaka, nusu mwaka na mwaka. Ufuatiliaji utajumuisha ukusanyaji, uchambuzi na utoaji wa taarifa kwa kuzingatia masuala mahsusi ya Sera. Aidha, tathmini ya Sera itafanyika katika kipindi cha miaka mitano na miaka kumi ya utekelezaji wa Sera.

6.1 Malengo ya Ufuatiliaji na Tathmini

Lengo kuu la ufuatiliaji na tathmini ni kuhakikisha Sera na Mkakati wa Uchumi wa Buluu inatekelezwa ipasavyo ili kuwa na maendeleo endelevu katika sekta za Uchumi wa Buluu. Aidha, malengo mahsusi ya ufuatiliaji na tathmini ni kama ifuatavyo:

i) Kuwezesha upatikanaji wa taarifa za utekelezaji wa shughuli za Uchumi wa Buluu;
ii) Kuwezesha Kamati ya Uongozi kufanya maamuzi sahihi;
iii) Kupima kiwango cha utekelezaji wa malengo ya Sera; na
iv) Kuboresha usimamizi na uendelezaji wa shughuli za Uchumi wa Buluu.

6.2 Maeneo Muhimu ya Ufuatiliaji

Ufuatiliaji na tathmini utafanywa kwa kuzingatia maeneo muhimu ya Sera ikiwa ni pamoja na: Matumizi ya rasilimali za maji yanayohusisha uandaaji wa Mpango wa matumizi ya maeneo ya rasilimali ya maji bahari na maji baridi; Ulinzi na usalama wa rasilimali za maji unaohusisha uundwaji wa chombo cha usimamizi wa ulinzi na usalama wa mazingira katika maeneo ya rasilimali za maji; Uratibu wa masuala ya Uchumi wa Buluu unaohusisha uundwaji wa Kamati ya Uongozi na Taasisi ya Muungano ya Uratibu wa shughuli za Uchumi wa Buluu katika eneo la Ukanda wa Uchumi Maalumu wa Bahari na Bahari Kuu; Uwekezaji; na Tafiti kuhusu uendelezaji wa rasilimali za Uchumi wa Buluu.

6.3 Ukusanyaji wa Takwimu na Taarifa

Taarifa na takwimu kuhusu utekelezaji wa Sera zitakusanywa na Sekta zenye mnasaba na Uchumi wa Buluu kwa kupitia ziara za ufuatiliaji, taarifa za mara kwa mara za utendaji na vyanzo vingine vinavyokubalika kwa mujibu wa Miongozo ya Ufuatiliaji na Tathmini iliyopo katika kila Sekta. Taarifa na takwimu zitawasilishwa kwenye Sekretarieti ya Uchumi wa Buluu kwa ajili ya uchambuzi na tathmini kila baada ya kipindi cha robo mwaka, nusu mwaka na mwaka. Aidha, Kiambatisho Na.1 kinajumuisha: Jedwali Na. 2: Taarifa ya takwimu za maeneo ya Sera; Jedwali Na. 3:

Mpango wa ufuatiliaji na Tathmini ya shabaha za utekelezaji wa Sera; Jedwali Na. 4: Viashiria vya Utekelezaji wa Shabaha za Sera ya Taifa ya Uchumi wa Buluu.

KIAMBATISHO NA.1

JEDWALI NA. 1: BANGOKITITA LA MIKAKATI YA UTEKELEZAJI

Lengo	Mikakati	Shabaha	Jumla (Milioni TShs)	Serikali (Milioni TShs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni TShs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni TShs)	Muda	Mhusika
1. Uratibu wa masuala ya Uchumi wa Buluu								
1.1 Kuimarisha uratibu wa shughuli za Uchumi wa Buluu.	1.1.1 Kuimarisha mfumo wa kitaasisi wa uratibu wa shughuli za Uchumi wa Buluu	1.1.1.1 Ofisi ya Uratibu wa Shughuli za Uchumi wa Buluu kuanzishwa	500	500	0	0	Julai 2024-Septemba 2024	Wizara yenye dhamana ya: Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora, Tawala za Mikoa na Mamlaka za Serikali za Mitaa; Mipango na Uwekezaji; Uvuvi; Maji; Mazingira; Nishati; Uchukuzi; Madini; Maliasili na Utalii; na Mambo ya Nje na Ushirikiano wa Kimataifa; Mambo ya Ndani ya Nchi; na Katiba na Sheria.
		1.1.1.2 Kamati ya Kitaifa ya Mawaziri ya kuratibu shughuli za Uchumi wa Buluu kuanzishwa	100	100	0	0	Julai 2024-Septemba, 2024	Wizara yenye dhamana ya: Uratibu wa masuala ya Uchumi wa Buluu, Tawala za Mikoa na Mamlaka za Serikali za Mitaa; Mipango na Uwekezaji; Uvuvi; Maji; Mazingira; Nishati; Uchukuzi; Madini; Maliasili na Utalii; na Mambo ya Nje na Ushirikiano wa Kimataifa; Mambo ya Ndani ya Nchi
		1.1.1.3 Kamati ya	100	100	0	0	Julai	Wizara yenye dhamana

Lengo	Mikakati	Shabaha	Jumla (Milioni TShs)	Serikali (Milioni TShs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni TShs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni TShs)	Muda	Mhusika
		Makatibu Wakuu ya uratibu wa shughuli za Uchumi wa Buluu kuanzishwa					2024-Septemba 2024	ya: Uratibu wa masuala ya Uchumi wa Buluu, Tawala za Mikoa na Mamlaka za Serikali za Mitaa; Mipango na Uwekezaji; Uvuvi; Maji; Mazingira; Nishati; Uchukuzi; Madini; Maliasili na Utalii; na Mambo ya Nje na Ushirikiano wa Kimataifa; Mambo ya Ndani ya Nchi
	1.1.2 Kuboresha mfumo wa Kisheria na Kitaasisi katika kuratibu na kusimamia rasilimali zote za Uchumi wa buluu zilizopo katika eneo la Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari na Bahari Kuu.	1.1.2.1 Sheria ya Usimamizi na Uendelezaji wa Uvuvi wa Bahari Kuu, Sura 388 kurekebishwa kuiwezesha taasisi hii kusimamia rasilimali zote za Uchumi wa Buluu zilizopo katika eneo la Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari na Bahari Kuu na Bahari Kuu	500	500	0	0	Julai 2024-Juni, 2026	Wizara yenye dhamana ya: Uratibu wa masuala ya Uchumi wa Buluu: Tawala za Mikoa na Mamlaka za Serikali za Mitaa; Mipango na Uwekezaji; Uvuvi; Maji; Mazingira na Muungano; Nishati; Uchukuzi; Madini; Maliasili na Utalii; na Mambo ya Nje na Ushirikiano wa Kimataifa; Mambo ya Ndani ya Nchi; Mamlaka ya Uendelezaji wa Uvuvi wa Bahari Kuu; na Katiba na Sheria.

Lengo	Mikakati	Shabaha	Jumla (Milioni TShs)	Serikali (Milioni TShs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni TShs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni TShs)	Muda	Mhusika
		1.1.2.2 Taasisi ya kuratibu na kusimamia rasilimali zote za Uchumi wa Buluu zilizopo katika eneo la Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari na Bahari Kuu kuanzishwa	2,000	2,000	0	0	Julai 2024- Juni 2026	Wizarayenye dhamana ya: Menejimenti ya Utumishi wa Umma na Utawala Bora; Mazingira na Muungano; na Serikali ya Mapinduzi Zanzibari; Tawala za Mikoa na Mamlaka za Serikali za Mitaa; Mipango na Uwekezaji; Uvuvi; Maji; Mazingira na Muungano; Nishati; Uchukuzi; Madini; Maliasili na Utalii; na Mambo ya Nje na Ushirikiano wa Kimataifa; Mambo ya Ndani ya Nchi; Mamlaka ya Uendelezaji wa Uvuvi wa Bahari Kuu; na Katiba na Sheria.
	1.1.3 Kuweka utaratibu wa kushirikisha jamii katika kuimarisha usalama wa maeneo na rasilimali za maji.	1.1.3.1 Kikosi Kazi cha Kukabiliana na Uhalifu wa Kimazingira National Multi Agency Task Team (NMATT) kuimarishwa.	20,000	20,000	0	0	Julai 2024-Juni, 2025	Wizara yenye dhamana na Mambo ya Ndani; Uchukuzi, Uvuvi, Nishati, Maji, Umwagiliaji, Maliasili, Utalii, Madini, Uratibu wa masuala ya Uchumi wa Buluu na Katiba na Sheria.

Lengo	Mikakati	Shabaha	Jumla (Milioni TShs)	Serikali (Milioni TShs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni TShs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni TShs)	Muda	Mhusika
		1.1.4 Mpango wa kushirikisha jamii katika kuimarisha usalama wa maeneo ya maji kuandaliwa na kuanza kutekelezwa.	150	100	50	0	Julai 2024-Juni 2025	Wizara yenye dhamana na Mambo ya Ndani; Uchukuzi, Uvuvi, Nishati, Maji, Umwagiliaji, Maliasili, Utalii na Madini.
2. Matumizi ya Maeneo ya Maji								
2.1 Kuhamasisha matumizi ya maeneo ya maji	2.1.1 Kuweka utaratibu wa matumizi ya maeneo maji.	2.1.1.1 Mpango wa Matumizi ya Maeneo ya Maji kuandaliwa	130,000	50,000	40,000	40,000	Julai 2024-Juni, 2029	Wizara yenye dhamana ya: Uratibu wa masuala ya Uchumi wa Buluu, Ardhi, Ulinzi, Uchukuzi, Uvuvi, Nishati, Maji, Umwagiliaji, Fedha, Maliasili, Utalii, Madini, Mambo ya Nje, na Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa. Taasisi za Tafiti na Vyuo vya elimu Washirika wa Maendeleo na Sekta Binafsi.
		2.1.1.2 Utekelezaji wa Mpango wa Matumizi ya Maeneo ya Maji kusimamiwa	5,000	5,000	0	0	Julai, 2024-Juni, 2030	Wizara yenye dhamana ya: Uratibu wa masuala ya Uchumi wa Buluu, Ardhi, Ulinzi, Mazingira, Uchukuzi, Uvuvi, Nishati, Maji, Umwagiliaji, Fedha, Maliasili, Utalii, Madini, Mambo ya Nje, na Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa.

Lengo	Mikakati	Shabaha	Jumla (Milioni TShs)	Serikali (Milioni TShs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni TShs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni TShs)	Muda	Mhusika
	2.1.2 Kuweka utaratibu wa kujenga uelewa kwa wadau na jamii kuhusu matumizi ya maeneo yenye rasilimali za maji.	2.1.2.1 Mpango wa kukuza uelewa wadau na jamii kuhusu matumizi ya maeneo yenye rasilimali za maji kuandaliwa na kuanza kutelezwa	5,000	2000	2,000	1,000	Julai, 2024-Juni, 2030	Wizara yenye dhamana ya: Uratibu wa masuala ya Uchumi wa Buluu: Ardhi, Habari, Ulinzi, Usalama, Uchukuzi, Uvuvi, Nishati, Maji, Umwagiliaji, Mazingira, Fedha, Maliasili, Utalii, Madini, Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa. AZAKI, Sekta Binafsi, Vyombo vya habari na Washirika wa Maendeleo.
3. Uwekezaji								
3.1 Kuhamasisha uwekezaji wa kimkakati na fungamanishi katika matumizi ya rasilimali za uchumi wa buluu.	3.1.1 Kuhamasisha uwekezaji wa kimkakati, jumuishi na unaofungamanisha sekta zaidi moja ya uchumi wa buluu	3.1.1.1 Mpango wa kuhamasisha uwekezaji wa kimkakati, jumuishi na unaofungamanisha sekta zaidi ya moja ya Uchumi wa Buluu kuandaliwa	200	100	70	30	Julai, 2024-Juni, 2025	Wizara yenye dhamana ya: Mipango na Uwekezaji, Uratibu wa Masuala ya Uchumi wa Buluu, Ardhi, Uchukuzi, Mazingira, Uvuvi, Nishati, Maji, Umwagiliaji, Fedha, Maliasili, Utalii, Madini, na Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa. Washirika wa Maendeleo, Taasisi za Kifedha na Sekta Binafsi.

Lengo	Mikakati	Shabaha	Jumla (Milioni TShs)	Serikali (Milioni TShs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni TShs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni TShs)	Muda	Mhusika
	3.1.2 Kuhamasisha upatikanaji wa mitaji kwa uwekezaji wa muda wa kati na muda mrefu katika uchumi wa buluu	3.1.2.1 Programu ya kuhamasisha matumizi ya hati fungani za buluu na biashara ya kaboni katika shughuli za rasilimali za Uchumi wa Buluu kuandaliwa na kutekelezwa	100	60	40		Julai, 2024-Juni, 2034	Wizara yenye dhamana ya: Fedha, Mpinago na Uwekezaji, Viwanda na Biashara, Uratibu wa Masuala ya Uchumi wa Buluu, Ardhi, Ujenzi, Uchukuzi, Uvuvi, Nishati, Maji, Umwagiliaji, Maliasili, Mazingira, Utalii, Madini, na Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa. Washirika wa Maendeleo, Taasisi za kifedha na Sekta Binafsi.
		3.1.2.2 Mpango wa ugharamiaji wa uwekezaji katika shughuli za Uchumi wa Buluu kuandaliwa na kutekelezwa	200	200	0	0	Julai, 2024-Juni, 2034	Wizara yenye dhamana ya: Fedha, Mipango na Uwekezaji, Uratibu wa Masuala ya Uchumi wa Buluu, Ardhi, Uchukuzi, Mazingira, Uvuvi, Nishati, Maji, Umwagiliaji, Maliasili, Utalii, Madini, na Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa. Washirika wa Maendeleo, Taasisi za kifedha, Benki Kuu, Sekta Binafsi.

Lengo	Mikakati	Shabaha	Jumla (Milioni TShs)	Serikali (Milioni TShs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni TShs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni TShs)	Muda	Mhusika
	3.1.3 Kuhimiza ubia wa uwekezaji kati ya sekta ya umma na sekta binafsi katika rasilimali za uchumi wa buluu	3.1.3.1 Ubia wa uwekezaji kati ya sekta ya umma na sekta binafsi katika rasilimali za Uchumi wa Buluu kuhamasishwa	500	100	100	300	Julai, 2024 - Juni, 2025	Wizara yenye dhamana ya: Fedha, Mipango na Uwekezaji, Uratibu wa Masuala ya Uchumi wa Buluu, Ardhi, Uchukuzi, Uvuvi, Nishati, Maji, Umwagiliaji, Maliasili, Utalii, Madini, na Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa. Washirika wa Maendeleo, Taasisi za kifedha, Benki Kuu, Sekta Binafsi.
	3.1.4 Kuendelea kuweka mazingira wezeshi ya biashara na vivutio vya kuhamasisha sekta binafsi kuwekeza katika shughuli za Uchumi wa Buluu.	3.1.4.1 Mpango wa Maboresho ya Mazingira ya Biashara na Uwekezaji (MKUMBI) wa Mwaka 2018 kuendelea kutekelezwa	300	300	0	0	Julai, 2024-Juni, 2034	Wizara yenye dhamana ya: Mipango na Uwekezaji, Viwanda na Biashara, Uratibu wa Shughuli za Serikali, Uratibu wa Masuala ya Uchumi wa Buluu, Ardhi, Uchukuzi, Mazingira, Uvuvi, Nishati, Maji, Umwagiliaji, Fedha, Maliasili, Utalii, Madini, na Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa; Washirika wa Maendeleo na Sekta Binafsi.

Lengo	Mikakati	Shabaha	Jumla (Milioni TShs)	Serikali (Milioni TShs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni TShs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni TShs)	Muda	Mhusika
	3.1.5 Kuhamasisha uwekezaji katika kuongeza thamani ya bidhaa za uchumi wa buluu	3.1.5.1 Mpango wa kuhamasisha uwekezaji katika kuongeza thamani ya bidhaa zitokanazo na shughuli za uchumi wa buluu kuandaliwa	200	100	50	50	Julai, 2024-Juni, 2026	Wizara yenye dhamana ya: Mipango na Uwekezaji, Viwanda na Biashara, Uratibu na Masuala ya Uchumi wa Buluu, Ardhi, Uchukuzi, Mazingira, Uvuvi, Nishati, Maji, Umwagiliaji, Fedha, Maliasili, Utalii, Madini, na Tawala za Mikoa na Serikali za Mitaa. Washirika wa Maendeleo na Sekta Binafsi.
4. Tafiti za Rasilimali za uchumi wa buluu								
4.1 Kuimarisha utafiti katika matumizi ya rasilimali za uchumi wa buluu.	4.1.1 Kuweka utaratibu wa kufanya tafiti jumuishi katika sekta zenye mnasaba na uchumi wa buluu	4.1.1.1 Mwongozo wa kufanya utafiti jumuishi miongoni mwa sekta kuandaliwa	500	200	200	100	Julai, 2024-Juni, 2025	Wizara yenye dhamana ya: Uratibu wa Masuala ya Uchumi wa Buluu, Elimu, Sayansi na Teknolojia, Uchukuzi, Uvuvi, Nishati, Maji, Umwagiliaji, Viwanda, Maliasili, Mazingira, Utalii, Madini na Kilimo. Wadau wa maendeleo, Taasisi za utafiti, vyuo vya elimu na sekta binafsi.

Lengo	Mikakati	Shabaha	Jumla (Milioni TShs)	Serikali (Milioni TShs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni TShs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni TShs)	Muda	Mhusika
	4.1.2 Kuwezesha taasisi za utafiti wa rasilimali za uchumi wa buluu kuwa na miundombinu na teknolojia za kisasa za utafiti	4.1.2.1 Programu za kuboresha miundombinu na upatikanaji wa teknolojia za kisasa za utafiti kuandaliwa na kutekelezwa	300	100	100	100	Julai, 2024-Juni, 2033	Wizara yenye dhamana ya**:** Uratibu wa Masuala ya Uchumi wa Buluu, Elimu, Sayansi na Teknolojia Uchukuzi, Uvuvi, Nishati, Maji, Umwagiliaji, Viwanda, Maliasili, Mazingira, Utalii, Madini na Kilimo. Washirika wa Maendeleo, Taasisi za utafiti na vyuo vya elimu.
	4.1.3 Kuwajengea uwezo watafiti katika maeneo muhimu ya rasilimali za uchumi wa buluu;	4.1.3.1 Mpango wa kuwajengea uwezo watafiti katika maeneo muhimu ya rasilimali za uchumi wa buluu kuandaliwa na kuanza kutekelezwa	5,000	3,000	1,000	1,000	Julai, 2024-Juni, 2026	Wizara yenye dhamana ya**:** Uratibu wa masuala ya Uchumi wa Buluu, Uchukuzi, Uvuvi, Nishati, Maji, Umwagiliaji, Viwanda, Maliasili, Mazingira, Utalii, Madini, Kilimo, Elimu, Sayansi na Teknolojia. Washirika wa Maendeleo, Taasisi za utafiti, vyuo vya elimu na sekta binafsi.

Lengo	Mikakati	Shabaha	Jumla (Milioni TShs)	Serikali (Milioni TShs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni TShs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni TShs)	Muda	Mhusika
	4.1.4 Kuhamasisha uhaulishaji wa matokeo ya tafiti, teknolojia na ujuzi kwa wadau wote wa uchumi wa buluu	4.1.4.1 Mwongozo wa usambazaji wa matokeo ya Tafiti za Uchumi wa Buluu kuandaliwa	300	200	100	0	Julai, 2024-Juni, 2025	Wizara yenye dhamana ya**:** Uratibu wa Masuala ya Uchumi wa Buluu, Elimu, Sayansi na Teknolojia, Uchukuzi, Uvuvi, Nishati, Maji, Umwagiliaji, Mazingira, Viwanda, Maliasili, Utalii, Madini na Kilimo. Washirika wa Maendeleo, Taasisi za utafiti na vyuo vya elimu.
	4.1.5 Kuhamasisha sekta binafsi kushiriki katika utafiti wa rasilimali za uchumi wa buluu	4.1.5.1 Mfumo Jumuishi wa kielektroniki wa taarifa za tafiti kuandaliwa na kutekelezwa	500	300	200	0	Julai, 2024-Juni, 2025	Wizara yenye dhamana ya: Uratibu wa masuala ya Uchumi wa Buluu, Elimu, Sayansi na Teknolojia, Uchukuzi, Uvuvi, Nishati, Maji, Umwagiliaji, Viwanda, Maliasili, Mazingira, Utalii, Madini na Kilimo. Washirika wa Maendeleo.
	4.1.6 Kuweka utaratibu wa upatikanaji wa fedha kwa ajili ya tafiti katika rasilimali za uchumi wa buluu.	4.1.6.1 Mpango wa kuwezesha upatikanaji wa fedha kwa ajili ya utafiti kuandaliwa	500	300	200	0	Julai, 2024-Juni, 2026	Wizara yenye dhamana ya**:** Fedha, Uratibu wa masuala ya Uchumi wa Buluu, Uchukuzi, Uvuvi, Nishati, Maji, Umwagiliaji, Viwanda, Maliasili, Mazingira, Utalii, Madini, Kilimo, Elimu, Sayansi na Teknolojia. Washirika wa Maendeleo, Sekta binafsi, Taasisi za utafiti na vyuo vya elimu.

Lengo	Mikakati	Shabaha	Jumla (Milioni TShs)	Serikali (Milioni TShs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni TShs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni TShs)	Muda	Mhusika
5. Jinsia								
5.1 Kuhamasisha usawa katika ushiriki wa wanaume na wanawake kwenye shughuli zenye mnasaba na uchumi wa buluu	5.1.1 Kujumuisha masuala ya jinsia katika sera, mikakati, mipango na bajeti ya uendelezaji wa rasilimali za uchumi wa buluu kwa sekta zenye mnasaba na uchumi wa buluu; na	5.1.1.1 Sera, mikakati, mipango na bajeti ya kisekta ya usimamizi na uendelezaji wa rasilimali za Uchumi wa Buluu kujumuisha masuala ya jinsia	2,000	500	1,500	0	Julai 2024- Juni 2034	Wizara yenye dhamana ya: Maendeleo ya Jamii, Wanawake na Makundi Maalum, Fedha, Uratibu wa masuala ya Uchumi wa Buluu, Uchukuzi, Uvuvi, Nishati, Maji, Umwagiliaji, Viwanda, Maliasili, Mazingira, Utalii, Madini, Kilimo, Elimu, Sayansi na Teknolojia. Washirika wa Maendeleo, Sekta binafsi, Taasisi za utafiti na vyuo vya elimu.
	5.1.2 Kukuza uelewa wa jamii katika masuala ya usawa wa jinsia katika kutumia fursa za uchumi wa buluu.	5.1.2.1 Programu za kukuza uelewa kwa jamii kuhusu usawa wa jinsia katika usimamizi na uendelezaji wa rasilimali za Uchumi wa Buluu kuandaliwa	2,000	500	1,500	0	Julai 2024-Juni 2026	Wizara yenye dhamana ya: Maendeleo ya Jamii, Wanawake na Makundi Maalum, Fedha, Uratibu wa masuala ya Uchumi wa Buluu, Uchukuzi, Uvuvi, Nishati, Maji, Umwagiliaji, Viwanda, Maliasili, Mazingira, Utalii, Madini, Kilimo, Elimu, Sayansi na Teknolojia. Washirika wa Maendeleo, Sekta binafsi, Taasisi za utafiti na vyuo vya elimu.
	5.1.3 Kuwezesha wanawake kunufaika na fursa za uchumi wa buluu.	5.1.3.1 Programu za kuwezesha wanawake kiuchumi katika uendelezaji wa rasilimali	1,000	600	400	0	Julai 2024-Juni, 2026	Wizara yenye dhamana ya: Maendeleo ya Jamii, Wanawake na Makundi Maalum, Fedha, Uratibu

Lengo	Mikakati	Shabaha	Jumla (Milioni TShs)	Serikali (Milioni TShs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni TShs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni TShs)	Muda	Mhusika
		za Uchumi wa Buluu kuandaliwa						wa masuala ya Uchumi wa Buluu, Uchukuzi, Uvuvi, Nishati, Maji, Umwagiliaji, Viwanda, Maliasili, Mazingira, Utalii, Madini, Kilimo, Elimu, Sayansi na Teknolojia. Washirika wa Maendeleo, Sekta binafsi, Taasisi za utafiti na vyuo vya elimu.
		5.1.3.2 Teknolojia rafiki za matumizi na uendelezaji wa rasilimali za Uchumi wa Buluu kuanzishwa na kutumiwa	800	600	200	0	Julai 2024-Juni 2034	Wizara yenye dhamana ya: Maendeleo ya Jamii, Wanawake na Makundi Maalum, Fedha, Uratibu wa masuala ya Uchumi wa Buluu, Uchukuzi, Uvuvi, Nishati, Maji, Umwagiliaji, Viwanda, Maliasili, Mazingira, Utalii, Madini, Kilimo, Elimu, Sayansi na Teknolojia. Washirika wa Maendeleo, Sekta binafsi, Taasisi za utafiti na vyuo vya elimu.
6. Utawala Bora								
6.1 Kuwa na usimamizi na uendelezaji wa rasilimali za Uchumi wa Buluu unaozingatia misingi ya utawala bora. 6.2	6.2.1 Kuhakikisha uzingatiaji wa misingi ya utawala bora katika usimamizi wa rasilimali za uchumi wa buluu; na	6.2.1.1 Misingi ya utawala bora katika usimamizi na uendelezaji wa rasilimali za uchumi wa buluu kuzingatiwa	1,000	1,000	0	0	Julai 2024-Juni 2034	Wizara yenye dhamana ya: Utawala Bora, Maendeleo ya Jamii, Wanawake na Makundi Maalum, Fedha, Uratibu wa masuala ya Uchumi wa Buluu, Uchukuzi, Uvuvi, Katiba na Sheria,

Lengo	Mikakati	Shabaha	Jumla (Milioni TShs)	Serikali (Milioni TShs)	Washirika wa Maendeleo (Milioni TShs)	Wadau Sekta Binafsi (Milioni TShs)	Muda	Mhusika
								Nishati, Maji, Umwagiliaji, Viwanda, Maliasili, Mazingira, Utalii, Madini, Kilimo, Elimu, Sayansi na Teknolojia. Washirika wa Maendeleo, Sekta binafsi, Taasisi za utafiti na vyuo vya elimu.
	6.2.2 Kukuza uelewa wa jamii kuhusu utawala bora katika usimamizi wa rasilimali za uchumi wa buluu.	6.2.2.1 Programu za elimu kwa jamii kuhusu utawala bora katika usimamizi na uendelezaji wa rasilimali za uchumi wa buluu kuandaliwa	2,000	800	1,200	0	Julai 2024-Juni 2025	Wizara yenye dhamana ya**:** Utawala Bora**,** Maendeleo ya Jamii, Wanawake na Makundi Maalum, Fedha, Uratibu wa masuala ya Uchumi wa Buluu, Uchukuzi, Uvuvi, Katiba na Sheria, Nishati, Maji, Umwagiliaji, Viwanda, Maliasili, Mazingira, Utalii, Madini, Kilimo, Elimu, Sayansi na Teknolojia. Washirika wa Maendeleo, Sekta binafsi, Taasisi za utafiti na vyuo vya elimu.
	JUMLA		**180,750**	**89,260**	**48,910**	**42,580**		

JEDWALI NA.2: TAARIFA YA TAKWIMU ZA MAENEO YA SERA

NA	MAENEO	AINA YA TAARIFA	MHUSIKA
1.	Uratibu wa masuala ya Uchumi wa Buluu	• Taarifa za robo na mwaka za utekelezaji na usimamizi wa shughuli za uchumi wa buluu kwa sekta zote zenye mnasaba na uchumi wa buluu.	• Ofisi yenye dhamana ya Uratibu wa Masuala ya Uchumi wa Buluu na Sekta za Uchumi wa Buluu.
		• Taarifa ya uundaji wa taasisi ya kusimamia na kuendeleza rasilimali za uchumi wa buluu katika Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari na Bahari Kuu na Bahari Kuu. • Taarifa za robo na mwaka za usimamizi wa rasilimali zote za Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari na Bahari Kuu na Bahari Kuu. • Taarifa maalum za maelekezo ya Kamati ya Kitaifa ya Mawaziri.	• Ofisi yenye dhamana ya Uratibu wa Masuala ya Uchumi wa Buluu na Sekta za Uchumi wa Buluu
2.	Matumizi ya maeneo ya maji	• Taarifa ya nusu mwaka ya hatua iliyofikiwa ya maandalizi ya Mpango wa Matumizi ya Maeneo ya Maji	• Ofisi yenye dhamana ya Uratibu wa Masuala ya Uchumi wa Buluu na Wizara yenye dhamana na masuala ya ardhi.
		• Taarifa za robo na mwaka za usimamizi wa utekelezaji wa Mpango wa matumizi ya maji.	• Sekta za Uchumi wa Buluu.
		• Taarifa za robo na mwaka ya kukuza uelewa wadau na jamii kuhusu matumizi ya maeneo ya maji.	• Ofisi yenye dhamana ya Uratibu wa Uchumi wa Masuala ya Buluu na Wizara yenye dhamana na masuala ya ardhi.
3.	Uwekezaji.	• Taarifa ya robo na mwaka kuhusu utekelezaji wa masuala ya uwekezaji	• Wizara yenye dhamana na Uwekezaji; • Sekta za Uchumi wa Buluu
4.	Tafiti za rasilimali za uchumi wa buluu	• Taarifa za robo na mwaka za kuhusu masuala ya utafiti	• Sekta za Uchumi wa Buluu; • Wizara yenye dhamana na Elimu, sayansi na Teknolojia • COSTECH

JEDWALI NA 3 (A): MPANGO WA UFUATILIAJI NA TATHMINI YA SHABAHA ZA UTEKELEZAJI WA SERA

NA.	LENGO	MIKAKATI	SHABAHA	VIASHIRIA VYA UPIMAJI	MHUSIKA
1.0	Kuimarisha uratibu wa shughuli za uchumi wa buluu.	Kuweka mfumo jumuishi wa kitaasisi wa uratibu wa shughuli za uchumi wa buluu	• Ofisi ya Uratibu wa Shughuli za uchumi wa buluu kuanzishwa ifikapo 2024	• Taasisi ya Uratibu wa Uchumi wa Buluu.	• Ofisi yenye dhamana ya uratibu wa masuala ya Uchumi wa Buluu.
			• Kamati ya Kitaifa ya Mawaziri ya kusimamia shughuli za uchumi wa buluu kuanzishwa ifikapo 2024;	• Kamati ya Makatibu Wakuu.	• Ofisi yenye dhamana ya uratibu wa masuala ya Uchumi wa Buluu.
		Kuboresha mfumo wa Kisheria na Kitaasisi katika kuratibu na kusimamia rasilimali zote za Uchumi wa buluu zilizopo katika eneo la Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari na Bahari Kuu	• Sheria ya Usimamizi na Uendelezaji wa Uvuvi wa Bahari Kuu, Sura 388 kurekebishwa ifikapo 2025 kuiwezesha taasisi hii kusimamia rasilimali zote za Uchumi wa buluu zilizopo katika eneo la Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari na Bahari Kuu na Bahari Kuu	• Sheria ya Mamlaka ya Kusimamia rasilimali za uchumi wa buluu zilizopo katika maeneo ya Ukanda Maalumu wa Uchumi Bahari na Bahari Kuu.	• Wizara yenye dhamana ya Uvuvi
			• Taasisi ya kuratibu na kusimamia rasilimali zote za Uchumi wa buluu zilizopo katika eneo la Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari na Bahari Kuu kuanzishwa ifikapo 2025.	• Taasisi ya kuratibu na kusimamia rasilimali zote za Uchumi wa buluu zilizopo katika eneo la Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari na Bahari Kuu na Bahari Kuu.	• Ofisi yenye dhamana na uratibu wa uchumi wa buluu

NA.	LENGO	MIKAKATI	SHABAHA	VIASHIRIA VYA UPIMAJI	MHUSIKA
		Kuweka utaratibu wa kushirikisha jamii katika kuimarisha usalama wa maeneo na rasilimali za maji.	• Kikosi Kazi cha Kukabiliana na Uhalifu wa Kimazingira National Multi Agency Task Team (NMATT) kuimarishwa.	• Kupungua kwa matukio ya uhalifu katika maeneo ya rasilimali za uchumi wa buluu.	Wizara yenye dhamana na mambo ya ndani ya nchi.
			• Mpango wa kushirikisha jamii katika kuimarisha usalama wa maeneo ya maji kuandaliwa na kuanza kutekelezwa.	• Uwepo wa Mpango Ushirikishwaji Jamii.	• Wizara yenye dhamana na mambo ya ndani ya nchi.
2.0	Kuhamasisha matumizi endelevu ya rasilimali za maji	Kuweka utaratibu wa matumizi ya maeneo ya maji.	• Mpango wa Matumizi ya Maeneo ya Maji kuandaliwa ifikapo 2028.	• Mpango wa Matumizi ya Maeneo ya maji	• Wizara yenye dhamana ya Ardhi.
			• Utekelezaji wa Mpango wa Matumizi ya Maeneo ya maji kusimamiwa kuanzia 2029.	• Idadi ya maeneo yaliyotengwa kwa shughuli mbalimbali za uchumi wa buluu.	• Ofisi yenye dhamana na uratibu wa uchumi wa buluu
		Kuweka utaratibu wa kujenga uelewa kwa wadau na jamii kuhusu matumizi ya maeneo yenye rasilimali za maji.	• Mpango wa kukuza uelewa wadau na jamii kuhusu matumizi ya maeneo ya maji kuandaliwa na kuanza kutelezwa ifikapo 2029	• Makundi na idadi ya wadau waliojengewa uelewa.	• Ofisi yenye dhamana na uratibu wa uchumi wa buluu
4.0	Kuhamasisha uwekezaji wa kimkakati na fungamanishi katika matumizi ya rasilimali za uchumi wa buluu.	Kuhamasisha uwekezaji wa kimkakati, jumuishi na unaofungamanisha sekta zaidi moja ya uchumi wa buluu	• Mpango wa kuhamasisha uwekezaji wa kimkakati, jumuishi na unaofungamanisha sekta zaidi ya moja ya uchumi wa buluu kuandaliwa ifikapo 2025	• Mpango wa kuhamasisha uwekezaji wa kimkakati, jumuishi na unaofungamanisha sekta zaidi ya moja ya uchumi wa buluu. • Idadi ya uwekezaji wa	• Wizara yenye dhamana ya uwekezaji.

NA.	LENGO	MIKAKATI	SHABAHA	VIASHIRIA VYA UPIMAJI	MHUSIKA
				kimkakati, jumuishi na fungamanishi.	
		Kuhamasisha upatikanaji wa mitaji kwa uwekezaji wa muda wa kati na muda mrefu katika uchumi wa buluu	• Programu ya kuhamasisha matumizi ya hati fungani za buluu na biashara ya kaboni katika shughuli za rasilimali za uchumi wa buluu kuandaliwa ifikapo 2025;	• Programu ya kuhamasisha matumizi ya hati fungani za buluu na biashara ya kaboni katika shughuli za rasilimali za uchumi wa buluu • Idadi ya miradi ya uwekezaji iliyogharamiwa kupitia hati fungani za buluu na biashara ya kaboni.	• Wizara yenye dhamana na Fedha
			• Mpango wa ugharamiaji wa uwekezaji katika shughuli za uchumi wa buluu kuandaliwa ifkapo 2026	• Mpango wa ugharamiaji wa uwekezaji katika shughuli za uchumi wa buluu. • Idadi ya miradi ya uwekezaji iliyogharamiwa. • Kiwango cha mitaji ya uwekezaji katika shughuli za uchumi wa buluu.	• Wizara yenye dhamana na Uwekezaji
		Kuhimiza ubia wa uwekezaji kati ya sekta ya umma na sekta binafsi katika rasilimali za uchumi wa buluu	• Ubia wa uwekezaji kati ya sekta ya umma na sekta binafsi katika rasilimali za uchumi wa buluu kuhimizwa ifikapo 2025	• Idadi ya miradi ya ubia wa uwekezaji kati ya sekta ya umma na sekta binafsi.	• Wizara yenye dhamana na Fedha
		Kuendelea kuweka mazingira wezeshi	• Mpango wa Maboresho ya Mazingira ya Biashara na Uwekezaji	• Idadi ya vikwazo vilivyotambuliwa na	• Wizara yenye dhamana

NA.	LENGO	MIKAKATI	SHABAHA	VIASHIRIA VYA UPIMAJI	MHUSIKA
		ya biashara na vivutio vya kuhamasisha sekta binafsi kuwekeza katika shughuli za uchumi wa buluu.	(MKUMBI) wa Mwaka 2018 kuendelea kutekelezwa ifikapo 2033	kuondolewa. • Fursa zilizoibuliwa.	na Uwekezaji
		Kuhamasisha uwekezaji katika kuongeza thamani ya bidhaa zitokanazo na shughuli za uchumi wa buluu	• Mpango wa kuhamasisha uwekezaji katika kuongeza thamani ya bidhaa zitokanazo na shughuli za uchumi wa buluu kuandaliwa ifikapo 2025.	• Mpango wa kuhamasisha uwekezaji katika kuongeza thamani ya bidhaa zitokanazo na shughuli za uchumi wa buluu. • Idadi ya bidhaa zilizoongezwa thamani. • Idadi ya viwanda vya kuongeza thamani bidhaa zitokanazo na shughuli za uchumi wa buluu.	• Wizara yenye dhamana na Uwekezaji
5.0	Kuimarisha utafiti katika matumizi ya rasilimali za uchumi wa buluu	Kuweka utaratibu wa kufanya tafiti jumuishi katika sekta zenye mnasaba na uchumi wa buluu	• Mwongozo wa kufanya utafiti jumuishi miongoni mwa sekta kuandaliwa ifikapo 2025	• Mwongozo wa kufanya utafiti jumuishi miongoni mwa sekta. • Idadi ya tafiti jumuishi.	• Wizara yenye dhamana na Elimu, Sayansi na Teknolojia
		Kuwezesha taasisi za utafiti wa rasilimali za uchumi wa buluu kuwa na miundombinu na teknolojia za kisasa za utafiti	Programu za kuboresha miundombinu na upatikanaji wa teknolojia za kisasa za utafiti kuandaliwa na kutekelezwa ifikapo 2033	• Idadi ya programu za kuboresha miundombinu na upatikanaji wa teknolojia za kisasa za utafiti. • Miundombinu na teknolojia za kisasa za utafiti.	• Wizara yenye dhamana na Elimu, Sayansi na Teknolojia

NA.	LENGO	MIKAKATI	SHABAHA	VIASHIRIA VYA UPIMAJI	MHUSIKA
		Kuwajengea uwezo watafiti katika maeneo muhimu ya rasilimali za uchumi wa buluu;	• Mpango wa kuwajengea uwezo watafiti katika maeneo muhimu ya rasilimali za uchumi wa buluu kuandaliwa na kuanza kutekelezwa ifikapo 2025	• Mpango wa kuwajengea uwezo watafiti katika maeneo muhimu ya rasilimali za uchumi wa buluu. • Idadi ya watafiti waliojengewa uwezo. • Idadi ya taasisi zilizojengewa uwezo.	• Wizara yenye dhamana ya elimu, Sayansi na Teknolojia
		Kuhamasisha uhaulishaji wa matokeo ya tafiti, teknolojia na ujuzi kwa wadau wote wa uchumi wa buluu	• Mfumo Jumuishi wa kielektroniki wa taarifa za tafiti kuandaliwa na kutekelezwa ifikapo 2025	• Mfumo Jumuishi wa kielektroniki wa taarifa za tafiti. • Taarifa zilizopo kwenye mfumo.	• Ofisi ya uratibu wa uchumi wa buluu
		Kuweka utaratibu wa upatikanaji wa fedha kwa ajili ya tafiti katika rasilimali za uchumi wa buluu.	• Mpango wa kuwezesha upatikanaji wa fedha kwa ajili ya utafiti kuandaliwa ifikapo 2025	• Mpango wa kuwezesha upatikanaji wa fedha kwa ajili ya utafiti. • Kiasi cha fedha kilichotengwa kwa ajili ya tafiti.	• Wizara yenye dhamana ya Fedha

JEDWALI NA 3(B): VIASHIRIA VYA UTEKELEZAJI WA SHABAHA ZA SERA YA UCHUMI WA BULUU

NA.	SHABAHA	KIASHIRIA CHA UTEKELEZAJI	HALI ILIVYO (2024)	LENGO (2034)	CHANZO CHA TAARIFA
1.	Ofisi ya Uratibu wa Shughuli za uchumi wa buluu kuanzishwa ifikapo 2024	• Taasisi ya Uratibu wa Uchumi wa Buluu.	Hakuna	Kuwepo kwa Taasisi	• Tangazo la Rais la Kuunda Ofisi ya Uratibu wa Uchumi wa Buluu • Muundo wa Taasisi katika Ofisi ya Uratibu wa Uchumi wa Buluu
2.	Kamati ya Kitaifa ya Mawaziri ya kuratibu uchumi wa buluu kuanzishwa ifikapo 2024;	• Kamati ya Kitaifa ya Mawaziri.	Hakuna	Kuwepo kwa Kamati ya Kitaifa ya Mawaziri	Mwongozo wa uratibu wa kamati
3.	Kamati ya Makatibu Wakuu ya kushauri kuhusu masuala ya uchumi wa buluu kuanzishwa ifikapo 2024	• Kamati ya Makatibu Wakuu.	Hakuna	Kuwepo kwa Kamati ya Makatibu Wakuu.	Mwongozo wa uratibu wa kamati
4.	Sheria ya Usimamizi na Uendelezaji wa Uvuvi wa Bahari Kuu, Sura 388 kurekebishwa ifikapo 2025 kuiwezesha taasisi hii kusimamia rasilimali zote za Uchumi wa buluu zilizopo katika eneo la Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari na Bahari Kuu na Bahari Kuu	• Sheria ya Mamlaka ya Kusimamia rasilimali za uchumi wa buluu zilizopo katika maeneo ya Ukanda Maalumu wa Uchumi Bahari na Bahari Kuu.	Hakuna	Kuwepo kwa Sheria ya kusimamia rasilimali zote za Uchumi wa buluu zilizopo katika eneo la Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari na Bahari Kuu	Tangazo la Sheria ya kusimamia rasilimali zote za Uchumi wa buluu zilizopo katika eneo la Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari na Bahari Kuu kwenye Gazeti la Serikali
5.	Taasisi ya kuratibu na kusimamia rasilimali zote za Uchumi wa buluu zilizopo katika eneo la Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari na Bahari Kuu kuanzishwa ifikapo 2025.	• Taasisi ya kuratibu na kusimamia rasilimali zote za Uchumi wa buluu zilizopo katika eneo la Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari na Bahari Kuu na Bahari	Hakuna	Uwepo wa Taasisi ya kuratibu na kusimamia rasilimali zote za Uchumi wa buluu zilizopo katika eneo la Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari na Bahari Kuu.	Tangazo la Taasisi ya kuratibu na kusimamia rasilimali zote za Uchumi wa buluu zilizopo katika eneo la Ukanda Maalumu wa Uchumi wa Bahari na Bahari Kuu kwenye Gazeti la Serikali

		Kuu.			
6.	Mpango wa Matumizi ya Maeneo ya ya Maji kuandaliwa ifikapo 2028.	• Mpango wa Matumizi ya Maeneo ya Maji.	Hakuna	Maeneo yote ya maji kupimwa	Ramani ya maeneo yaliyotengwa kwa shughuli mbalimbali za uchumi wa buluu.
7.	Utekelezaji wa Mpango wa Matumizi ya Maeneo ya maji kusimamiwa kuanzia 2029.	• Idadi ya maeneo yaliyotengwa kwa shughuli mbalimbali za uchumi wa buluu.	Hakuna	Mpango wa Matumizi ya Maeneo ya Maji kusimamiwa	Taarifa ya Usimamizi wa Mpango
8.	Mpango wa kukuza uelewa wadau na jamii kuhusu matumizi ya maeneo ya maji kuandaliwa na kuanza kutelezwa ifikapo 2029	• Makundi na idadi ya wadau waliojengewa uelewa.	Hakuna	Kukuza uelewa kwa wadau na jamii kuhusu matumizi ya maeneo ya maji	Taarifa ya elimu kwa umma
9.	Mpango wa kushirikisha jamii katika kuimarisha usalama wa maeneo ya maji kuandaliwa na kuanza kutekelezwa ifikapo 2025; na	• Mpango wa kushirikisha jamii katika kuimarisha usalama wa maeneo ya maji	Hakuna	Kukuza uelewa wa jamii kuhusu kuimarisha usalama wa maeneo ya maji	Mipango ya Taasisi inayohusika.
10.	Mpango wa kuhamasisha uwekezaji wa kimkakati, jumuishi na unaofungamanisha sekta zaidi ya moja ya uchumi wa buluu kuandaliwa ifikapo 2025	• Mpango wa kuhamasisha uwekezaji wa kimkakati, jumuishi na unaofungamanisha sekta zaidi ya moja ya uchumi wa buluu. • Idadi ya uwekezaji wa kimkakati, jumuishi na fungamanishi.	Hakuna	Uwepo wa Mpango wa kuhamasisha uwekezaji wa kimkakati, jumuishi na unaofungamanisha sekta zaidi ya moja ya uchumi wa buluu. .	Mpango wa kuhamasisha uwekezaji wa kimkakati, jumuishi na unaofungamanisha sekta zaidi ya moja ya uchumi wa buluu.
11.	Programu ya kuhamasisha matumizi ya hati fungani za buluu na biashara ya kaboni katika shughuli za rasilimali za uchumi wa buluu kuandaliwa ifikapo 2025;	• Programu ya kuhamasisha matumizi ya hati fungani za buluu na biashara ya kaboni katika shughuli za rasilimali za uchumi wa	Hakuna	Uwepo wa programu ya kuhamasisha matumizi ya hati fungani za buluu na biashara ya kaboni katika shughuli za rasilimali za	Taarifa ya utekelezaji wa program za kuhamasisha matumizi ya hati fungani za buluu na biashara ya kaboni katika shughuli za rasilimali za uchumi wa buluu

		buluu • Idadi ya miradi ya uwekezaji iliyogharamiwa kupitia hati fungani za buluu na biashara ya kaboni.		uchumi wa buluu	
12.	Mpango wa ugharamiaji wa uwekezaji katika shughuli za uchumi wa buluu kuandaliwa ifkapo 2026	• Mpango wa ugharamiaji wa uwekezaji katika shughuli za uchumi wa buluu. • Idadi ya miradi ya uwekezaji iliyogharamiwa. • Kiwango cha mitaji ya uwekezaji katika shughuli za uchumi wa buluu.	Hakuna	Uwepo wa Mpango wa ugharamiaji wa uwekezaji katika shughuli za uchumi wa buluu	• Mpango wa ugharamiaji wa uwekezaji katika shughuli za uchumi wa buluu • Taarifa za idadi na kiwango cha uwekezaji
13.	Ubia wa uwekezaji kati ya sekta ya umma na sekta binafsi katika rasilimali za uchumi wa buluu kuhimizwa ifikapo 2025	• Idadi ya miradi ya ubia wa uwekezaji kati ya sekta ya umma na sekta binafsi.	Itatambuliwa baadae	Kuongeza idadi ya miradi ya ubia wa uwekezaji kati ya sekta ya umma na sekta binafsi	Taarifa ya miradi ya uwekezaji
14.	Mpango wa Maboresho ya Mazingira ya Biashara na Uwekezaji (MKUMBI) wa Mwaka 2018 kuendelea kutekelezwa ifikapo 2034	• Idadi ya vikwazo vilivyotambuliwa na kuondolewa. • Fursa zilizoibuliwa.	Itatambuliwa baadaye	Uwepo wa mazingira bora ya uwekezaji	Taarifa ya Utekelezaji wa Mpango wa Kuboresha Mazingira ya Biashara (Blueprint) wa Mwaka 2018
15.	Mpango wa kuhamasisha uwekezaji katika kuongeza thamani ya bidhaa zitokanazo na shughuli za uchumi wa buluu kuandaliwa ifikapo 2025.	• Mpango wa kuhamasisha uwekezaji katika kuongeza thamani ya bidhaa zitokanazo na shughuli za uchumi wa	Itatambuliwa baadaye	Uwepo wa Mpango wa kuhamasisha uwekezaji katika kuongeza thamani ya bidhaa zitokanazo na shughuli za uchumi wa buluu.	• Mpango wa kuhamasisha uwekezaji katika kuongeza thamani ya bidhaa zitokanazo na shughuli za uchumi wa buluu.

		buluu. • Idadi ya bidhaa zilizoongezwa thamani. • Idadi ya viwanda vya kuongeza thamani bidhaa zitokanazo na shughuli za uchumi wa buluu.			• Taarifa za viwanda na bidhaa za bidhaa zitokanazo na shughuli zaliyoongezewa thamani
16.	Mwongozo wa kufanya utafiti jumuishi miongoni mwa sekta kuandaliwa ifikapo 2025	• Mwongozo wa kufanya utafiti jumuishi miongoni mwa sekta. • Idadi ya tafiti jumuishi.	Hakuna	Uwepo wa Mwongozo wa kufanya utafiti jumuishi	Mwongozo wa kufanya utafiti jumuishi Taarifa ya tafiti jumuishi
17.	Programu za kuboresha miundombinu na upatikanaji wa teknolojia za kisasa za utafiti kuandaliwa na kutekelezwa ifikapo 2034	• Idadi ya programu za kuboresha miundombinu na upatikanaji wa teknolojia za kisasa za utafiti. • Miundombinu na teknolojia za kisasa za utafiti.	Hakuna	Uwepo wa Programu za kuboresha miundombinu na upatikanaji wa teknolojia za kisasa za utafiti	Taarifa ya utekelezaji wa Programu za kuboresha miundombinu na upatikanaji wa teknolojia za kisasa za utafiti
18.	Mpango wa kuwajengea uwezo watafiti katika maeneo muhimu ya rasilimali za uchumi wa buluu kuandaliwa na kuanza kutekelezwa ifikapo 2025	• Mpango wa kuwajengea uwezo watafiti katika maeneo muhimu ya rasilimali za uchumi wa buluu. • Idadi ya watafiti waliojengewa uwezo. • Idadi ya taasisi zilizojengewa uwezo.	Hakuna	Uwepo wa Mpango wa kuwajengea uwezo watafiti katika maeneo muhimu ya rasilimali za uchumi wa buluu	• Mpango wa kuwajengea uwezo watafiti katika maeneo muhimu ya rasilimali za uchumi wa buluu • Taarifa ya Taasisi na watafiti waliojengewa uwezo

19.	Mfumo Jumuishi wa kielektroniki wa taarifa za tafiti kuandaliwa na kutekelezwa ifikapo 2025	• Mfumo Jumuishi wa kielektroniki wa taarifa za tafiti. • Taarifa zilizopo kwenye mfumo.	Hakuna	Uwepo wa Mfumo Jumuishi wa kielektroniki wa taarifa za tafiti.	Mfumo Jumuishi wa kielektroniki wa taarifa za tafiti.
20.	Mpango wa kuwezesha upatikanaji wa fedha kwa ajili ya utafiti kuandaliwa ifikapo 2025	• Mpango wa kuwezesha upatikanaji wa fedha kwa ajili ya utafiti. • Kiasi cha fedha kilichotengwa kwa ajili ya tafiti.	Itatambuliwa baadaye	Uwepo wa Mpango wa kuwezesha upatikanaji wa fedha kwa ajili ya utafiti	• Mpango wa kuwezesha upatikanaji wa fedha kwa ajili ya utafiti • Kiasi cha fedha kilichotengwa na kutumika